

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stolp, peti-vrsta
malil oglaš po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisal se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Krinka pada

Rim, julija.

Od podpisa lateranske pogodbe skoro ne mine dan, ki bi ne prinesel katoličanom v Italiji kakšnega razočaranja. Sv. oče sam je moral to ugotoviti v svojem pismu kardinalu Gaspariju dan pred ratifikacijo, pripomnil pa je, da ni zgubil glede nadaljnjih odnosov med Cerkvijo in fašistično vlado »za življenje potrebnega optimizma«. Ta optimizem se je zdel poglavarju katoliške cerkve toliko bolj na mestu, ker je Mussolini v diplomatskih razgovorih, kakor ugotavlja pismo sv. očeta, razložil potrebo svojega »krivovernega govora v poslanski zbornici, češ, da je bil prisiljen pomiriti trenutni vihar med framasonskimi elementi, ki so si sicer naredili črno srajco, a so v srcu ostali nasprotniki cerkve in se danes s svojimi težkimi blagajnami tišijo na državno življenje v Italiji.

Mesec po ratifikaciji ni prinesel pričakovanega zboljšanja odnosov med cerkvijo in državo. Besede pred ratifikacijo so sicer pustile na eni strani »bridko razočaranje«, a so vsaj dopuščale upanje na drugačno prakso; toda dejanja po ratifikaciji ne dovoljujejo več nikakšne razlage od strani vlade, ko mora vsakdo videti v njih začetek izvajanja že davno pripravljenega fašističnega programa, s katerim je bilo treba le počakati do ratifikacije. Praksa fašistične vlade je katoliške kroge toliko bolj presenetila, ko je bilo znano, da je šla cerkev do skrajnosti v koncesijah predvsem glede njene posvetne oblasti v zameno za koncesije duhovnega značaja, samo da bi si pridobila večji vpliv na duhovno življenje v Italiji. Zato ne more oster nastop vatikanskega glasila proti fašističnim cenzorjem nikogar presenetiti.

Zadnji dogodki kažejo, da je boj že odprt in konkreten. Ne gre več samo za ideologije, za čistost krščanskega nauka, bje se boj za italijansko mladino, za katoliške mladinske organizacije in celo za tisk katoliške akcije, ki ji je obstoj zagotovljen v konkordatu. Borba je ostra, ker se obe strani zavedata, da je v mladini bodočnost, in bo imela za Italijo tudi svojo negativno plat, razdrila bo po ratifikaciji toliko slavljeno ujedinjenje duhov; toda pripomogla bo do končnega razčiščenja pojmov, katoličan bo vedel, kaj je Cezarjevega, fašističnega, poganskega in kaj božjega, res krščanskega.

Takoj po vatikanski ratifikaciji lateranskih pogodb je dal Mussolini priobčiti svoje govore v zbornici in senatu v posebni knjigi in sicer v celoti, ne da bi iz njih črtal mesta, ki jih je sv. oče obsodil; knjigi je celo sam napisal uvod in v njem poudaril, da smatra za umestno, da ostanejo govori neokrnjeni. Papež je nato obžaloval Mussolinijevo početje v pismu kardinalu Gaspariju in odredil, da se tudi njegovo pismo in govori glede ratifikacije lateranskih pogodb objavi v brošuri, da se katoličani lahko informirajo o stališču cerkve. Vladni listi so pohvalili celotno izdajo Mussolinijevih govorov in poudarili, »da noben fašist, noben Italijan jih ne sme prezreti, temveč jih mora proučiti kot edini in pristni vir italijanskega mišljenja o lateranskih pogodbah.«

»Osservatore Romano« je v energični polemiki proti vladnim listom opozoril katoličane na papeževo pismo kardinalu Gaspariju pred ratifikacijo, češ, da je njihova dolžnost, da premislijo njegovo vsebino. Katoliški list »Azione Giovanile« v Milanu je prefekt zaplenil, ker je velel katoliški mladini, naj sprejme na znanje papeževo pismo s sinovsko vdanostjo.

Drugi katoliški mladinski list »Vita Giovanile« v Vicenzi je zapadel zaplembi, ker se je v članku o pomembnosti praznika sv. Petra poklonil sv. očetu kot vrhovnemu poglavarju katoliške cerkvi s temi le besedami: »Od nobenega drugega učitelja ne pričakujemo resnice kakor od njega; edino njegova luč in njegov sijaj nas razsvetljuje; iz nobenega drugega kakor njegovega studenta si ne bomo gasili žeje; kajti edini on kot Kristusov predstavnik poseduje skrivnosti večnega življenja.« Katoliški list vidi v papežu »najvišjo in najslajšo oblast, ki dobiva svojo veličino z nebes, velikega svečenika, ki mu je Kristus izročil božje poslanstvo, da vodi in uči narode.« Cenzor je smatral to za pozivanje katoliške mladine k nepokorščini napram »italijanski državi in italijanskim ustanovam.«

»Osservatore Romano« je odgovoril z ne navadno ostrim protestom proti zaplombam, češ, da imajo prefekti samo namen uničiti katoliške liste po »takozvani legalni poti.« Cenzor je že prekosil tistega karabinerja, ki je oprezno poslušal »Pangue lingua« misleč,

Borba med orožniki in razbojniki

Belgra, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Zasedovanja, ki so ga priredili naši kmetje in orožniki za kačaki že prednočjem, traja dalje. Zvečer so se orožniki spoprijeli s skupino kačakov v prespanskem okraju. Borba je trajala okoli 2 uri. Kmetje, ki so prišli orožnikom na pomoč, so pokazali veliko hrabrost za zaščito svoje imovine. Kačaki so se poskrili v gostem grmovju in se zgubili proti albanski meji. Dva naša orožnika sta ranjena. Tudi na strani komitašev je mnogo ranjenih, toda za-

sledovalcem še ni uspelo, da bi koga vjeli, čeprav se pričakuje vsak čas, da se jim bo to posrečilo.

Vidi se, da je naša kampanja bolgarskega tiska proti naši državi odmeva tudi že v Albaniji. Evropska javnost ve, da gredo vsi naperi naše vlade edino za tem, da vzdrži red in mir na meji ter zaščiti svoje državljane. Da je res bolgarska vlada kriva obmejnih incidentov, se jasno vidi iz tega, da so velesile napravile demaršo edino le v Sofiji.

Sprememba zakona o taksah

Uradniške stanovanjske zadrage, vodne ter kmetiške in obrtne zadrage oproščene taks

Belgrad, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Danes je Nj. Vel. kralj podpisal na predlog finančnega ministra ter v soglasju s predsednikom ministrskega sveta zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah od 29. marca 1911. K zakonu od leta 1911. s spremembami in dopolnili zakona o taksah iz leta 1923. ge dodajo sledeče spremembe oziroma dopolnila:

K čl. 5 točki 5 se doda novi odstavek, ki se glasi: Zadrage državnih uslužbencev, ki so osnovane z nalogo, da državnim uslužbenecem zidajo hiše, ako se pri tem ne bavijo s prodajanjem hiš in dajanjem stanovanj v namem iz spekulativnih namenov, se oprostitjo plačanja takse za nakup in prenos zemljišča, za vpis v zemljiško knjigo in za sklenitev posojil za zidanje hiš; isto tako se oprostito taks člani teh zadrug za prenos hiš ali zemljišč, če se ta prenos vrši od zadrage na posameznega člana kot izvrševanje obveznosti napram drugi. Ta oprostitve od taks se nanaša tudi na zadrage domove, trge in parke pri zidanju uradniških kolonij s preko sto domovi. Oprostitve bo izdal finančni minister na podlagi prošnje interesiranih zadrug, ako bo prosilec zadruga, ki ima po tem zakonu pravico do oprostitve.

Vodne zadrage v celi državi se tudi oproščajo plačevanja teh taks, in sicer vodne zadrage na Hrvatskem, v Slavoniji, Sremu in

Vojvodini oprostijo na podlagi predpisov, ki veljajo za te kraje. Istotako se oproščajo plačevanja taks najetja posojil vodnih zadrug, kakor tudi potrdila o izplačilu podpore oškodovancem, izvemši takso za potrdilo o izplačilu nadomestila za ekspropriacije.

Finančni minister more kmečke in obrtne zadrage, osnovane po zadrurnem zakonu od 3. decembra 1908 v Srbiji in Crni gori ter z njimi istovetne zadrage v vseh delih kraljevine, ako članom ne delijo dividend in rezervnih zakladov, upravnemu in nadzornemu odboru pa ne dajejo tantiem za njegovo poslovanje, oprostiti plačevanje taks z rešitvijo, v kateri se navede točno vzroke oprostitve.

Nadalje je treba v tarifini številki 13 kazenske tarife v prvem odstavku pri drugem oddelku dodati sledeče: Pri prodaji vrednostnih papirjev, obveznic in srečk, ako vrše prodajo privatne osebe, se mora plačati takso: a) za vsako obveznico, srečko oziroma vrednostni papir 50 par, ako je imenska vrednost pod 100 Din, b) 1 Din, ako presega imenska vrednost 100 Din. Zakon stopi v veljavo, ko bo objavljen v »Službenih novinah«.

Nadalje je Nj. Vel. kralj podpisal tudi zakon, s katerim se oprošča francosko društvo »Batignol«, ki vrši izsuševanje pančevskih močvirij, vseh taks, davkov in carin na predmete, ki so potrebni za izsuševanje.

Zakon o razprodaji

Belgrad, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Na predlog trgovinskega ministra je Nj. Vel. kralj podpisal zakon o razprodaji, iz katerega posnemamo sledeče: Ako hoče trgovec razprodati svojo celotno zalogo iz kateregakoli vzroka, sme to storiti le po predhodnem dovoljenju trgovske zbornice. V prošnji, naslovljeni na pristojno trgovsko zbornico, mora trgovec med drugim navesti tudi točen seznam blaga, ki ga namerava razprodati. Trgovska zbornica mora prošnjo rešiti v 15 dneh. Odobritev razprodaje se dobi le v slučaju, ako trgovina oziroma obrt obstoji na dotičnem kraju najmanj dve leti, izvemši seveda smrtnih slučajev in elementarne nesreče. Ako ima trgovec, ki vrši razprodajo, več podružnic v istem kraju, se sme vršiti razprodaja le v eni. Ako pa ima podružnice v različnih krajih, sme v vsakem kraju po ena podružnica vršiti razprodajo. Čas razprodaje določi pristojna trgovska zbornica, vendar pa ne sme

trajati več kot tri mesece. Rok sme podaljšati samo trgovinski minister. Razen v slučajih preselitve ali elementarne nesreče ne sme trgovec, ki je izvršil razprodajo, v dobi dveh let odpreti nove trgovine. Ako je enkrat izdano odobrenje za razprodajo, se ista ne more več ustaviti.

Audijence ministrov

Belgrad, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj je danes sprejel v avdienco finančnega ministra Švrlljugo, ministra za javna dela Savkoviča, trgovinskega ministra Mažuraniča in ministra brez portfelja Kumanudija, da mu poročajo o svojem delu.

Minister Savkovič je dopoldne odpotoval v Mataruško banjo poročati predsedniku vlade. Ob tej priliki si bo ogledal tudi dela na gradbi nove železniške proge Raška—Kraljevo. V Mataruško banjo je odpotoval tudi gozdarski minister Radivojevič.

Težka avtomobilska nesreča pri Mariboru

Maribor, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Snoči okoli pol 7 je na oblastni cesti med Kamnico in Selnico ob Dravi povozil avto graščine Viltož 43 letnega viničarja iste graščine Jožefa Kupljenika iz Jalovca pri Mariboru. Avto je vozil iz Maribora proti Selnici, v isti smeri pa se je peljal na kolesu viničar Kupljenik. Na strmem klancu pri Bresternici, kakih 40 korakov od gostilne Bruderman je hotel Kupljenik s kolesom prehiteti avto, a je na ozkem ovinku prišel podenj. Avtomobil mu je zdrobil lobanjo. Kupljenik je ostal pri prči mrtev. Truplo ponesrečenca so prepeljali na pokopališče v Kamnico pri Mariboru, kjer bo jutri pokopan. Še danes se na mestu nesreče vidijo mlake krvi. Naš poročevalec si je sam ogledal mesto nesreče. Kakor trdijo priče, ne zadene šoferja avtomobila nobena krivda, ker je Kupljenik vozil mimo avtomobila tako, da ga je enkrat prehitel, potem pa zopet zaostal.

Spremembe

v naši diplomaciji

Belgrad, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj je podpisal diplomatski ukaz, s katerim se postavljajo: Karovič Pavel, generalni konzul v Hamburgu, za šefa odseka v ministrstvu v 3. skupini I. kategorije, Fran Cvetiša, šef odseka, za konzula v Hamburgu, Aristotel Petrovič, avstro-ogrski konzul v pokojju, za generalnega konzula v Varni, Anič Ante, konzul v Varni, za poslaniškega tajnika v Atene, Josip Miličič, tajnik v pokojju, za tajnika poslaništva v Londonu, Vl. Rybař, vicekonzul na Reki, za tajnika poslaništva v Bukareštu v 6. skupini I. kategorije.

Premestitve v poštni službi

Belgrad, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Z odlokom ministrstva za javna dela so premeščeni po službeni potrebi Ilinkar Jospina iz Metlike v Crnomelj, Milanec Pavlina iz Logateca na Rakek, Juh Avgust iz Logateca v Ljubljano, Korenc Anton iz Jesenice v Valjevo, Pavlin Josip iz Maribora na Jesenice. Na Bled so prestavljeni: Kunst Vaclav iz Maribora, Koricki Rajko, Kopal Danica, Simčič Anton, Znidarič Franjo in Čuček Jože iz Ljubljane, Hudales Ana iz Rogaske Slatine, Kapus Frančišek iz Trziča, Fajdiga Hinko iz Maribora, Staub Srečko in Urbič Franjo iz Belgrada. V Dolenjo Lendavo je prestavljen V. c. Stanislav iz Maribora. Po lastni prošnji pa so prestavljeni: Knol Karlina iz Maribora v Veliko Lančo, Kitner Milko iz Maribora v Ljubljano ter Kupec Ana iz Čučine v Celje.

Zboljšanje zdravja patriarha

Belgrad, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Pravoslavni patriarh Dimitrije se je po poslednji operaciji toliko popravil, da bo v najkrajšem času zapustil Belgrad ter odšel na letovišče.

Seton Watson zdrav

Sarajevo, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Naš angleški prijatelj Seton Watson je bolezen srečno prestal. Danes se je preko Jajca in Banja luke odpeljal z avtomobilom v Zagreb.

da je protidržavna pesem.« Vsa »zabavna zgodovina cenzure« ne zaznamuje take gorostasnosti. »Če se taka mesta rekrimirajo, potem bi tudi prošnja v očenašu »Daj nam danes naš vsakdanji kruh« lahko smatrali za organizirano sabotažo narodnega gospodarstva...« List »Vita Giovanile« je bil tudi zaplenjen, ker je poročal, da fašisti zasramujejo katoliške fante, ki izjavljajo svojo udanost sv. očetu.

Drugič je bil ta list zaplenjen, »ker je skušal zmanjšati ugled italijanskih mladinskih organizacij, ko je trdil, da je potrebna mladineču v njegovi dobi neizkušeni in nevarnosti za vero in moralo« pomoč in vzgoja v vrstah katoliške mladine. Motivacija navaja nadalje, da list tendenciozno piše o »propadanju italijanske družine, ki je temelj socialne organizacije fašistične države in vzgoje italijanske mladine«. Cenzor je pograbil za ta-le stavke: »... in dandanes družina ne vrši več ali vrši samo nezadostno svojega naravnega vzgojnega poslanstva, radi tega ji je treba priti na pomoč.« »Osservatore« je vnovič pripomnil, da ima prefekt namen uničiti katoliški list »po ne prav častni poti.« Zanimiva za proučevanje Mussolinijeve politične taktike napram Vatikanu je okolnost, da je bilo več danes zaple-

njenih člankov že lansko leto, to je pred ratifikacijo, natisnjeno dobesedno v katoliških listih in da so ti članki takrat gladko šli skozi cenzuro.

Fašistični listi so kar vzrojili na vatikanski glasilo in osebno napadli ravnatelja lista Della Torre, češ da bi moral vedeti, da je »Osservatore« samo glasilo Vatikana, ki je danes država zase in nima več pravice »vtikati nos v notranje zadeve italijanskega kraljestva« in voditi »pohabljeni mlečnozobni katoliški tisk« v Italiji. To je nelojalna igra, ki lahko privede do fašističnih demonstracij proti »Osservatoru«, ki se ne nahaja še v Vatikanskem mestu, in izzove na drugi strani reakcijo fašistične vlade, ki ne more trpeti, da se v Italiji tiska in širi list, ki pobija režim »v njegovem najvišjem poslanstvu«, v vzgoji mladine; italijanska vlada prav lahko prepove razpečevanje vatikanskega glasila v Italiji in zgodilo se bo, da bo list čitalo le 400 slavnih podanikov Vatikanskega mesta. »Italijanski mladeniči pripadajo Italiji, nadaljuje »Impero«, to je duceju, ki je večločena Italija. Vera je področje večnosti in onkraj groba. Vzgjati italijansko mladino mora fašistična država in ne cerkev, ki ima svoj zemski izraz samo v

»Vatikanskem mestu«, prav majčkni državi, na tisoče kilometrov daleč od nas.« Gospod Della Torre naj že enkrat razume, da je doba nesporazumljenj že končana in če bo še nadalje predstavljal v Italiji protifašistični tisk, bomo danes ali jutri postopali proti njemu temu primerno.«

»Impero« je povsem točno podal stališče fašistične vlade. Mussolini je isti dan zbranim voditeljem milanskega fašizma dejal: »Novi rodovi pripadajo povsem nam in mi nimamo namena delati nikakih izjem temu našemu trdnemu temeljnemu pravilu. Vzgojiti se morajo v pristnem duhu fašistične discipline in je torej potrebno, da pridno in redno obiskujejo ustanove, ki jim jih je pripravil režim, in nobenih drugih.«

Postojanke so torej zavzete. Na eni strani cerkev, ki stoji neomajeno na stališču, da gre po božjem in naravnem poslanstvu pravica do vzgoje njej in staršem, ter da se mora vzgoja vršiti v krščanskem duhu; na drugi strani fašistični režim, ki svečano proglašča, da gre ta pravica fašistični državi; in ne pusti ita l i j a n s k e, torej ne samo fašistične mladine v katoliške organizacije, da jo lahko vzgoji »v osvojevalnem duhu«.

Državno gospodarstvo v proračunu letu 1926-27

Vlad. Pušenjak.

Poročilo glavne kontrole.

Glavna kontrola je pregledala rač. zaključek, ga primerjala z glavnimi in pomožnimi knjigami ter ugotovila njegovo pravilnost. V svojem poročilu ugotavlja:

1. da je rač. zaključek sestavljen v smislu tozadevnih zakonskih predpisov;

2. da niso v rač. zaključku posebej izkazani izdatki iz posebnih fondov, četudi se to zahteva po določbah čl. 24 finanč. zakona za l. 1926-27.

3. da niso temu rač. zaključku priložene bilance drž. podjetij in kmetijskih posestev, kakor Belje, Topolovca, sladkorne tovarne, zdravilišče Rogaška Slatina itd.

4. da je predloženi rač. zaključek tretji rač. zaključek v novi državi, a da ni Narodna skupščina odobrila prejšnjih dveh računskih zaključkov za l. 1924/25 in 1925/26.

Razun tega se v poročilu povdarja, da izhaja zmanjšanje drž. dohodkov za dinarjev 897.715.393,81 izključno od državnih gospodarskih podjetij, da treba poiskati vzroke uzadovanja in zahtevati, da se uklonijo.

Glede drž. izdatkov se ugotavlja, da so se v teku budžetskega leta izvršila razna prekoračenja, da ni za naknadne kredite označeno po zakonu potrebno pokritje, da naknadni kredit v znesku 100 milj. Din za potrebe železniškega ministrstva ni izplačan v smislu določb in pokritja tozadevnega zakona, temveč iz presežkov dohodkov in pa pribitkov.

Pri pregledu bilance se je ugotovilo, da se pod aktivna izkazujejo nesigurne terjatve pri Jadranski banki na Dunaju in Trstu, pri Beograjski Ujedinjeni banki, katere so v konkurzu.*) nadalje terjatve pri raznih ministrstvih brez dokumentov v znesku dinarjev 62.888.957,03, razna posojila v znesku dinarjev 509.015.773,74, katere so se nahajala i v prejšnjih rač. zaključkih. Glavna kontrola zahteva, da treba energično nastopiti in doseči plačilo teh posojil.

Graja se kakor i v prejšnjem računskem zaključku, da ni izvršila generalna direkcija obračuna drž. dolgov* za 80.190.163,14 Din. Neopravičenih kreditov pri vseh ministrstvih izkazuje bilanca 16.492.436,25 Din. Od leta 1915 do 1924 so nelikvidirani računi v znesku 751.440.502,49 Din, katerih likvidacija je v zvezi z rač. zaključki za leta 1915 do 1923.

Kar se tiče pasiv, zahteva Glavna kontrola, da treba doseči definitivni obračun z vsemi ustanovami, katerim dolguje država znatne zneske. Nadalje se povdarja v poročilu, da je finančni minister izvršil izplačila iz obratnega kapitala v znesku 161.033.674,30 Din, četudi ni imel za ta izplačila pooblastila ter se zahteva, da se mora naknadno izposlovati pooblastilo.

Proračun — rač. zaključek.

1. Izdatki.

Navedem v sledečem nekaj primerov iz rač. zaključka.

Kakor prejšnja leta, se tudi v l. 1926/27 ni izvršilo nobeno izplačilo dolgov Bosne in Hercegovine in Slovenije, četudi so bili v proračunu za to svrhu odobreni krediti, pač pa se je izplačalo pri Narodni banki dolgov Din 40.002.355,91 mesto proračunanih 31 milijonov dinarjev.

Ministrstvo pravde je izplačalo za najemnine uradnih prostorov kasacijskega sodišča 288.000 Din mesto proračunanih 144.000 Din, za upravne stroške istega 404.841,53 dinarjev mesto 267.000 Din. Za kaznene zavode (za kurjavo in razsvetljavo) se je izdalo dinarjev 1.085.293,25 mesto 550.000 Din.

Pribiti treba, da se je za univerze izdalo 16.756.859,79 Din manj, kakor je bilo odobreno v proračunu. Za draginjske doklade ljudskošolskega učiteljstva se je izplačalo dinarjev 246.948.142,48 mesto proračunanih dinarjev 201.634.600. Gledališčem v Bolgradu, Zagrebu in Ljubljani se je izplačalo dinarjev 7.368.856,88 mesto odobrenih 4.380.000 Din.

Za pravoslavno duhovščino se je izplačalo za 8.998.617,63 manj draginjskih doklad, kakor je bilo odobreno v proračunu, ker se je v proračun postavila fiktivna postavka. Za plače katol. duhovščine se je izdalo za Din 619.992,09 manj kakor je bilo odobreno v proračunu.**)

Za pomoč v slučaju elementarnih nezdod se je izdalo 12.981.913,85 Din mesto proračunanih 1.000.000 Din.

Za državne bolnice se je izdalo za Din 12.346.727,42 manj kakor je bilo dovoljeno v proračunu.

Proračunani stroški za izgubljen pravde v znesku 100.000 Din so se prekoračili za dinarjev 352.963,94. Za najemnine carinarne se je izplačalo 1.406.459,07 Din mesto proračunanih 480.000 Din; prekoračenje znaša nad 190%. Stroški izdelave tobaknih izdelkov so površani za 15.618.445,77 Din. Za pisarniške stroške okrožnih uprav v Črni gori se je izplačalo 805.764,20 Din več kakor je bilo odobreno v proračunu.

*) V znesku 2.084.092,39 Din.

**) Nezadostne draginjske doklade katoliške duhovščine se je izdalo za 2.607.521,92 Din manj.

(Dalje.)

Vlom v poštni urad

Jaska, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je zagrebška policija prejela obvestilo, da je bilo ponoči vlomljeno v poštni urad Jaska ter so vlomilci odnesli preko 105.000 Din. Policija je takoj odpoelala na lice mesta dva dektiva, ki sta vlomilcem že na sledu.

Dunajska vremenska napoved. Nadalje vroče, jasno in suho vreme.

Med mirom in vojno

Nezadovoljiv odgovor Kitajske — Pripravljenost rdeče armade Mobilizacija kitajske vojske

Moskva, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Kitajski odgovor na rusko noto ne zadovoljuje tukajšnjih političnih krogov. Radi tega se je Moskva odločila podvreči nove mere, in sicer:

1. da se odpokličejo vsi diplomatski in trgovski zastopniki Sovjetske Rusije na Kitajskem.

2. da se pozovejo vsi kitajski diplomatski in konzularni zastopniki, naj zapuste ozemlje Sovjetske Rusije.

3. da se ustavi ves promet ob rusko-mandžurski meji.

4. da se odpokličejo vsi, na Kitajskem se nahajajoči uradniki vzhodno-kitajske železnice.

S tem se je ustvarila situacija, ki pomeni stanje med vojno in mirom, čeprav trenutno ne predstavlja neposredne vojne nevarnosti. Kar se tiče note nankinške vlade, se v njej obdolžuje sovjetska vlada obširne komunistične propagande v Mandžuriji. Namen propagande je, da razdraži kitajsko prebivalstvo proti nankinški vladi.

Moskva, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Sovjetske divizije na ruski vzhodni meji so v popolni bojni pripravljenosti, ker računajo v Moskvi stalno z napadi belogardistov ali mandžurskih čet. Politični krogi v Moskvi izjavljajo, da so se podvzele vse mere za obrambo ruske vzhodne meje. Vendar sovjetska vlada nikakor nima namena poslati rdeče čete preko mandžurske meje. Železniški promet Čita—Harbin je bil ukinjen. Vlaki proti Vladivostoku peljejo preko Čite.

London, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Po kitajskih vesteh se v veliki naglici prevažajo kitajske čete na mandžursko mejo. Munijski depot v Mukdenu se je pripravil za odpošiljanje streljiva. Kakor poroča Reuterjev urad, je japonski generalni štab mnenja, da bo imela ukinitvev diplomatskih odnošajev za posledico oborožen spopad. Japonska ne namerava poslati nadaljnjih ojačenj svojih čet čez Mandžurijo, ker je mnenja, da so tam se nahajajoče japonske čete v stanu braniti japonske interese.

Pariz, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Rusko-kitajski konflikt je izzval v pariških političnih krogih veliko vznemirjenje. Premišljuje se, ako ne bi moglo poseči v spor Društvo narodov, čeprav Rusija ni njegova članica. Prevladuje mnenje, da bi v tem slučaju Društvo narodov zastoj potrošilo svoj trud.

Poskušeni „atentat“ na Streeruwitza

Dunaj, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Danes se je na Dunaju govorilo o atentatu, ki naj bi se bil izvršil na ministrskega predsednika Miklasa in na zveznega kanclerja Streeruwitza. Na Ballhausplatzu, kjer se nahajajo uradni prostori ministrskega predsedstva in zveznega kanclerja, je namreč neki moški grozil z revolverjem stražniku. Bil je takoj aretiran. Pravi je, da se piše Anton Leitner, doma iz Münchena, da je brezposeln in prispel iz Salzburga pred par dnevi na Dunaj. Trdi, da je

kriv vse bede in revščine zvezni kancler, ki noče omiliti brezposelnosti. Radi tega ga je hotel umoriti. Mož je bil pred nekaj mesecev v norišnici, in še sedaj ni popolnoma pri pameti.

Dunaj, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Zvezni kancler Streeruwitz je izjavil glede tega »atentata«, da ga on ne smatra za atentat. O njem je zvedel ob 10, ko se je podal v parlament. Dogodek ga ni niti najmanj iritiral.

Premestitev belgrajskega angleškega poslanika

London, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Angleški zunanji urad naznanja, da je bil dosedanji poslanik v Belgradu Sir Kennard imenovan za poslanika v Stockholmu. Kralj je to imenovanje že potrdil.

MacDonald pojde v Ameriko

London, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo jutranji lista, se oficijelni razgovori med Macdonaldom in ameriškim poslanikom Dawesom o razorožitvi bližajo koncu, tako da je poset Macdonalda v Ameriki postal predmet oficijelnih diplomatskih razgovorov. Mišl se, da bo šel Macdonald v Ameriko šele v jeseni.

Za mirno poravnavo spora

Praga, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Zunanjemu ministru dr. Benešu nasprotni češki listi pišejo o umiku Češkoslovaške v aferi Hidasnemeti in trdijo, da bo odstopil ali železniški minister Najman ali dr. Beneš ali budimpeštanski poslanik Pallier. Izgleda pa, da so te vesti zgolj kombinacije. Postopanje tako dr. Beneša kakor celokupne vlade gre za tem, da se spor poravnava mirnim potom in v popolnem sporazumu z Madjarsko.

Budimpešta, 18. julija. (Tel. »Slov.«) V tukajšnjih političnih krogih se govori, da bo češkoslovaški poslanik Pellier izročil odgovor češkoslovaške vlade na zadnje madjarsko noto najbrže v soboto.

Liberalci proti Radoslavovu

Sotija, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Obe krili liberalne stranke sta sklenili, da se fuzionirata ter odločili, da se v vodstvo stranke ne sme izvoliti nihče, ki je bil za časa vojne minister v kabinetu Radoslavova.

Pariz, 18. jul. (Tel. »Slov.«) »Temps« je mnenja, da ne bo prišlo do vojne med Rusijo in Kitajsko. Vojna bi tvorila za sovjetsko vlado veliko nevarnost, ker bi utegnila izgubiti oblast. Kitajska pa, po dolgih letih revolucionarnega gibanja nujno rabi mir, da se oddahne.

London, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Kakor trdi angleška vlada, ni danes zvečer prišla iz Kitajske ali Mandžurije nikaka vest o rusko-kitajskem konfliktu. Angleška javnost je očitno proti Sovjetski Rusiji. Trdi, da je Rusija mobilizirala dolgo predno je nankinška vlada zasedla vzhodno mandžursko železnico. Kitajska je zasedla mandžursko železnico samo radi tega, da je ne bi Rusija presenetila z vojno. Znani vojskovodja iz rusko-poljske vojne Budjenny, vodja ruskih čet, je koncentriral ob mandžurski meji močne oddelke vojnih letal, kakor tudi pehoto, konjenico in divizijo tankov. Mišl se, da bo Rusija brez nadaljnega začela z ofenzivo. V Tokiu se politični krogi manj optimistični.

Nemčija zastopa sovjetske interese

Berlin, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Sovjetska vlada je prosila nemško vlado, da bi Nemčija zastopala ruske interese na Kitajskem. Isto tako je tukajšnji kitajski poslanik vložil v zunanem ministru prošnjo, da bi nemška vlada prevzela zastopstvo kitajskih interesov v Rusiji. Nemška vlada je dala obema država pozitivni odgovor.

Proti rdečemu imperializmu

London, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Po vesteh iz Pekinga je imel Tsiau-kai-Ček pred nankinško vojaško akademijo velik govor in je izjavil, da zasedba vzhodne kitajske železnice ni nikak poseben dogodek. Rusija je svojčas obljubila vrniti Kitajski to železnico. Zadnji dogodek ne more biti povod za ostre nastope. Zgleda pa, da obstojajo med Rusijo in Kitajsko še druga vprašanja, kakor n. pr. vprašanje zunanje Mongolije in komunistične propagande. V svojem nadaljnjem poteku svojega govora se je obračal Tsiau-kai-Ček prav tako proti evropskim imperialističnim vesilam, kakor proti rdečemu imperializmu Rusije.

Poslednja pot pesnika Hoffmannsthal

Dunaj, 18. julija. (Tel. »Slov.«) V župni cerkvi v Rodaunu je bilo danes izpostavljeno truplo umrlega pesnika Hugo Hoffmannsthal. Pogreb se je vršil ob 3 popoldne ob ogromni udeležbi ljudstva in zastopnikov raznih korporacij. Med navzočimi so bili župan mesta Dunaj, nemški poslanik grof Lerchenfeld, italijanski poslanik Auriti ter diplomatski zastopniki drugih držav, zastopniki avstrijske literature in umetnosti. Rihard Strauß in Maks Reinhardt, ki sta izrekla žalujoči rodbini svoje sožalje, nista bila pri pogrebu, pač pa sta poslala vsak svojega zastopnika. Po svečanosti v Rodaunu se je krsta prenesla v Kalksburg.

Poincareu je bolje

Pariz, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik Poincare se radi svoje obolelosti ni mogel danes udeležiti parlamentarne seje. Njegovo stanje pa je bistveno boljše. Ker se je bilo bati novega nastopa boleznii, mu je njegov zdravnik odredil še nadaljnjih 24 ur počitka.

Potovanje romunskega zunanjega ministra

Veliki Bečkerek, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Sročji je potoval skozi Zombolj romunski zunanji minister Mironescu incognito v Pariz.

Razvoj naše trgovske mornarice

Sibenik, 18. jul. (Tel. »Slov.«) V severni Dalmaciji ima naša trgovska mornarica zaznamovati, kar se tiče gradnje novih ladij, kljub gospodarski krizi lepe uspehe. V prvih šestih mesecih tekočega leta se je na področju sibenškega pomorskega okrožja zgradilo 48 novih ribiških ladij, 2 jadrnici s pomožnimi motorji, dočim so eno motorno ladjo, 133 ton tonaže, kupili v tujini. Nadalje je bilo izdelanih 20 novih čolnov za pristaniško službo in 4 jadrnice. Lastniki so povsod naši hrvaški Primorci.

Češki kapetan žrtev avtomobilske nesreče

Sarajevo, 18. jul. (Tel. »Slov.«) Sročji je v vojaški bolnici umrl češkoslovaški štabni kapetan Hubta v 40 letu starosti. Je žrtev avtomobilske nesreče pri Zenici v Bosni. Čaka se na odgovor češkoslovaškega vojnega ministrstva, ali bo kapetan pokopan v Sarajevu, ali ga bodo prepeljali na Češkoslovaško.

Pokojninski zavod za Agrarno banko

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani je podpisal za 1 milijon delnic Privilegovane agrarne banke, njegovo uradništvo pa za 44.000 Din.

Primorske vesti

Zgovorne številke. Za gospodarsko stanje v Brdih je značilna statistika, ki nam kaže današnje število gostiln v primeri s številom, ki ga je našla italijanska okupacija. V Kojnem sta danes 2 gostilni (prej 8), v Smartnem 1 (prej 4), v Kozani 1 (prej 6) in v Vipolzah 2 (prej 6). Poleg drugega so gostilniške pristojbine tako visoke, da jih mali krčmarji ne vzdržijo več.

Gostilno so zaprli g. Švari v Ricmanjih. Oblastva so mu vzela koncesijo, češ, da ni zanesljiv državljan. Njegovi sinovi so šli namreč po svetu iskati kruha in kot najbolj obtežljiva se navaja okolnost, da se sin Danilo, znani operni dirigent, ni vrnil iz Nemčije, da bi odslužil vojae. Gostilna je bila stara nad sto let in je bila lastniku edini vir dohodkov.

Vihar na Vipavskem je napravil ogromno škodo na koruzi od Batuj do Ajdovščine. Polomil je vse koruzno trstje, tako da so ga kmetje v nekaterih krajih kar poželi in ga pokladajo živini.

Obletnica. Tržaški tisk proslavlja obletnico požiga »Narodnega doma«, »slovenskega gnezda v Trstu«; 13. t. m. je milični centurio Janovitz, ki je v Giunto vodil požigavce, poslal ekscelenci Fr. Giunti, kabinetnemu načelniku ministrskega predsednika, brzojavko, v kateri ga spominja na »prvi junaški čin mladega tržaškega fašizma proti slovanski sodrgi«.

Novi prefekti. V nedeljo je za vedno zapustil Gorico prefekt Cassini in isti dan se je vršil v Gorici pogreb Zadrudne zveze, ki ga je on pripravil. V ponedeljek je prispel novi prefekt dr. Dompieri, Tržačan. Ob sprejemu ga je pozdravil odvetnik dr. Miagostovich »v imenu Dalmatincev«. — Isti dan je odšel iz Trsta prefekt Fornaciari, na njegovo mesto je prispel prefekt Hektor Porro iz Genove. Prememba oseb je pod fašističnim režimom brezpomembna, ker je fašizem do skrajnosti izvedel centralizem.

Nemški potniki na Primorskem. V terek je prispelo v Trst 400 Nemcev iz Lipskega pod vodstvom dr. Scheferja, ravnatelja lista »Leipziger Zeitung«. Iz Trsta so se odpeljali na Reko, odtod v Lovrano in Opatijo, kjer ostanejo nekaj dni in se nato vrnejo skozi Benetke in preko Brennerja.

Pasivnost italijanske trgovinske bilance

Rim, 18. julija. (Tel. »Slov.«) V preteklem letu je znašal primanjkljaj italijanske trgovinske bilance 7½ milijard. V prvem polletju tekočega leta prekaša primanjkljaj za 292 milijonov lanskega v istem času.

Zgorelo letalo

Pariz, 18. jul. (Tel. »Slov.«) V bližini Charteresa je ponesrečilo sročji pri pristajanju vojaško bombno letalo. Pilot je mišlil, da se nahaja še nekoliko metrov nad zemljo. Aparat se je prevrnil. Eksploziral je nato tank za bencin, nakar je celo letalo začelo goreti. Dva pilota sta pri tem smrtno ponesrečila. Dva sta se pa rešila.

Velika železniška nesreča

Newyork, 18. julija. (Tel. »Slov.«) V bližini Strattena 150 milj vzhodno od Denyera je sinoči skočil iz tira brzovlak Chicago-San Francisco. Pri tem je bilo 15 do 20 mrtvih. Vzrok nesreče je najbrže zadnja nevihta, pri kateri je voda izpodjedla železniški nasip.

Ponesrečen poskus poslati raketo na mesec

Newyork, 18. julija. (Tel. »Slov.«) Prvi praktični poskus, poslati raketo na mesec, se je vršil včeraj v Worcesteru v državi Massachusetts. Poskus je vodil Gettard, član Clerkove univerze. Poskus se je izjalovil. Raketa je bila ustreljena na farmi. Raketa je dosegla par tisoč metrov, ni pa mogla doseči zgornje atmosfere, ker so se raztrejvala, ki so bila določena za povrstne eksplozije, vnela in zgorela. Raketa je počila z velikanskim hruščem, da se je slišalo daleč okoli po deželi. Razvaline rakete so začele goreti, vendar ni nastala nobena škoda.

Kaj je novega

Koledar

Petek, 19. julija: Vinko Pavlanski.

Manifestacija ciril-metodijske ideje

V sredo 17. t. m. so se zbrali na Sv. Joštu ki je videl vse epohe razvoja slovenskega katoličanstva od Kreka dalje, pokretaši apostolstva sv. Cirila in Metoda. Videli smo univerzitetne profesorje, prelata dr. Grivca, ki je temu gibanju položil temeljni kamen, dr. Snoja, dr. Turka in dr. Viktorja Korošca, urednika »Križa«, profesorja Jakoba Šolarja, dr. Steleta od katoliškega akademičnega stresaštva, profesorja mariborskega bogoslovja dr. Mirta in dr. Cajnkarija, profesorja na škofovi gimnaziji v Št. Vidu dr. Čepona, urednika »Slovenca«, Fr. Terseglava, g. dr. Sedivya, profesorja verouka v Celju g. Kovačiča in kateheta v Kranju, g. Žužka, g. priorja cistercijskega samostana p. Evgena z več kleriki, p. Kobija od Družbe Jezusove pesnika dr. Pogačnika in Vitala Voduška, veliko število akademikov z Niko Kuretom in Edi Kocbekom na čelu, istotako veliko število ljubljanskih in mariborskih bogoslovcev, srednješolce in druge, vsega 60.

Predavanja so se začela po darilu svete maše ob 10 dopoldne. Vprav klasično jedrn in jasno formuliran v svojih bogatih mislih je bil uvodni govor predsednika ACM prelata dr. Frana Grivca. Poudarjal je, da praznujemo letos 78 letnico ustanovitve bratovščine Sv. Cirila in Metoda po Antonu Martinu Slomšku, je predavatelj označil cirilmetodijsko idejo kot cvet zapadnega, posebej pa slovenskega katoličanstva, kot organsko življenjsko funkcijo slovenskega katoličanstva in kot našo najvišjo narodno potrebo, da se slovenski narod razvija v smislu slovenske, jugoslovanske kulture. Cirilmetodijska ideja je pa tudi v organski zvezi s katoliškim obnovitvenim pokretom, ona je program naše, specifično slovenske katoliške akcije, ona mora dati smer in slog slovenskemu katoličanstvu, vzvišena nad malenkostnimi dnevnimi vprašanji. Cirilmetodijska ideja, ki se je oprijela z največjim navdušenjem naša mladina, gradi na vitalni moči krščanske osebnosti; ne rabi toli učenosti kot nortranje bogate katoliške osebnosti. Govor g. predsednika ACM je bil pravi program z velikimi perspektivami v bodočnost, postavljajoč cirilmetodijsko idejo v središče katoliškega akcijskega programa moderne dobe v Sloveniji, in je zato našel globok odmev v srcih poluščavcev.

Za tem je Edi Kocbek v lepem stilu, ki spominja na Schelerja, podal globoko filozofsko analizo duševnosti Vzhoda, posebej pa krščanskega pravoslavnega Vzhoda. Za njim je dr. Sedivy podal izčrpano zgodovinsko in ideološko sliko dela slovenskih narodov, zlasti akademične mladine za cirilmetodijsko idejo. Dr. Fran Stele je za njim lepo razvijal dolžnosti slovenske inteligence, da se katoličanstvo vsidra v narodno dušo tako, da se bo ustvarila katoliška slovenska vzajemnost, po njej pa se pripravila tla za religiozno edinstvo vseh Slovanov.

Dopoldanske referate je zaključil g. Franc Terseglav, ki je vložil v okvir od dr. Grivca začetnih misli svoje pogleda o cirilmetodijskem pokretu ter o ogromnih religioznih vrednotah, ki nam jih prinaša ter v zvezi z obnovitvenim pokretom instavracije sveta v Kristu ustvarjati pomaga. S tem je bil prvi del zborovanja dostojno in v velikim oduševljenjem zaključen.

Popoldanska organizacijska poročila je uvedla lepa popoldanska služba božja, ki jo je služil gosp. prior študentskega samostana, Cerkevni govor je ob tej priliki imel g. Vital Vodušek, ki je v svoji preprosti milini navzoče globoko ganil, nakar so vsi naglas brali svečano obljubo, da se posvete delu za cerkveno edinstvo v duhu Svetega Cirila in Metoda. Potem je bil po litanijah Srcu Jezusovemu svetil blagoslov.

Sledeči referati so podali sliko dela za ACM v ljudstvu in akademični mladini. S prav veselimi in bodrimi besedami je dr. Grivec zaključil zborovanje, ki se je ves čas vršilo na planinci pod znamenito Krekovo lipo.

Vsa predavanja bo v prihodnji posebni cirilmetodijski številki objavil »Križ«.

O izkopninah vojvodinje Meklenburške

G. Peter Sadravec iz Ormoža nam piše:
V »Slovencu« se priobčilo med drugim tudi vest o smrti vojvodinje Meklenburške. K tej vesti bi pripomnili še sledeče:

Dne 18. avgusta 1905 sem si z gimnazijcem Lileggom, ki je bil na počitnicah pri svoji teti pl. Födransperg, roj. Pour, v bližini Stične ogledal izkopnine, ki jih je deloma izkopavala vojvodinja Meklenburška sama. Vojvodinja je naju tistikrat najprej osorno vprašala, kaj iščeva tam in kdo da sva. Ko sva se ji predstavila in pojasnila, da se zanimava za starine, nama je prav ljubeznivo začela razkladati, da so ti starinski grobovi iz časa leta pred Kristusom, in da ta narod ni poznal še niti železa niti drugih kovin, temveč le bron, iz katerega so se našle še sulice in meči v teh grobovih. Rekla je: »O vsem materijalu, ki ga tu najdem, bom napravila natančen seznam, ter bom izdala tudi knjigo o teh izkopavinah. Knjiga bo izšla leta 1906. na Dunaju. Izkopnine bom pa podarila dunajskemu muzeju, kjer bodo posamezne dele zopet zložili ter jim dali prejšnjo obliko.«
Omenila je tudi, da zlobni ljudje v okolici govori, da išče tam zaklad (zlato tele), ki je baje tu zakopan. Na to je svečano izjavila, če najde le en srebrn novček, da opusti takoj vse delo, ker je njen namen le preiskati prastare grobove narodov, ki še niso poznali denarja. Tudi je pravila, da je v Indiji preiskala več takih prastarih grobov. Meni je tistikrat vojvodinja ponudila službo nadzornika, katere pa nisem mogel sprejeti, ker moji starši niso dopustili.

Koliko nas sme v Ameriko

Amerika je bila l. 1924. z novim priseljeniškim zakonom tesno priprla vrata pred tuji izseljenci. Zaenkrat se je tedaj določila priseljeniška kvota tako, da se sme priseliniti letno toliko novih pripadnikov posameznih narodov, ki so že bili zastopani v Združenih državah, kolikor sta znašala 2 odstotka njihovega življa v Ameriki. Proti temu sistemu, ki je tako zelo prikrajšal priseljevanje, je bilo med Američani samimi mnogo nasprotja. Močna struja, ki se ji je pridružil že začasa lanske volilne borbe tudi sedanj predsednik Hoover, je zahtevala, da se kvotni sistem na podlagi narodnega izvora priseljenjcev razveljavi in kvote zvišajo. Tej zahtevi je predsednik Hoover zaenkrat ugodil s proglasom, ki uvaja nove višje kvote, veljavne od 1. julija t. l.

Dosedanja 2 odstotna kvota za priseljenjce z jugoslovanskega ozemlja je znašala 671 na leto, nova pa znaša 845. Zanimivo je, kako so se izpremenile kvote drugih dežel:

	Nova kv.	Stara
Avstrija	1.415	785
Bolgarska	100	100
Češkoslovaška	2.874	3.073
Francija	3.086	3.954
Nemčija	25.957	51.227
Velika Britanija in Sev. Irsko	65.721	34.007
Grška	307	100
Ogrska	689	473
Irsko	17.853	28.567
Italija	5.802	3.845
Norveška	2.377	6.453
Poljska	6.524	5.982
Rusija	2.784	2.248
Romunija	295	605
Švedska	3.514	9.561
Jugoslavija	845	671

Za nemške, angleško-irske in skandinavске dežele pomenja nova kvota občutno prikrajšanje, nasprotno so pa pridobile južne in vzhodne evropske dežele, kar je pač ravno nasprotno, nego je želel ameriški zakonodajalec.

Za nas je poučno posebno dejstvo, da je avstrijska kvota za 40 odstotkov višja nego jugoslovanska. To prihaja odtod, ker so se mnogi Jugoslovani pri popisovanju v prejšnjih dobah izdajali — bodisi iz nevednosti bodisi iz narodne nezavednosti — za Avstrijce.

Izkopnine na Vačah

Nadaljnje kopanje zgodovinskih predmetov na Vačah pri Litiji.

Vače, 16. jul.
Naš neumorni raziskovalec starih umetnin Tit Strmljan je zopet organiziral intenzivno delo v svrhu izkopavanja zgodovinskih važnih predmetov. V ponedeljek, dne 15. t. m., so pričeli kopati na ruševinah lebeškega gradu. Na mestu, kjer so kopali, so nazivani skladi drobnega, očitno presejanega peska. V tem materijalu so našli ta dan vse polno razkosanih vičev, ki so že na prvi mah pričali svojo izredno starost. Vrči so bili izdelani iz zelo tenke snovi, ki je znotraj prevlečena z bronom. Sedeti je, da morajo te izkopane ubite posode biti stare od 600 do 800 let.

Kopači so imenovani dan izkopali jamo do 8 metrov globoko. Toda vse kaže, da vodijo sipine peska še veliko metrov nižje. Kaj se v teh plasteh skriva, je tedaj zavito še v popolno temo.
Popoldne istega dne se je zbrala na licu mesta večja družba. Navzoči so bili domačini iz Vač in tudi precej inteligence iz bližnje okolice. Prispela sta tjakaj med drugimi tudi župan iz Litije g. Lebinger in šolski upravitelj iz Hotiča g. Rigler. Vsem na čelu je stal gospod Strmljan, ki je nadziral in vodil izkopavanje z največjo bravuro.

Vače so dale našim zgodovinskim zbirkam v zadnji dobi »med vseh krajev relativno največ silno redkih zgodovinskih predmetov. Kakor kažejo sedaj vsi znaki, bo na tem teritoriju odkrito še marsikaj zanimivega.

Postavili so tri šotore

Tomačovo, 17. julija.

Na desnem bregu Save so te dni nenadoma zrastle trije šotori, kar je vzbudilo pozornost in radovednost naših kopalcev. »Skavti«, je uganil ta ali oni. »Cigani«, je sumil nekdo. Ne, cigani nimajo gramofona, niti taborniškega prapora na kolu. Kdo so torej, ki so se naselili v šotorih? Obveljalo je, da so skavti. Pa le niso. Sedem mladeničev, zagorelih in mišičastih, in troje kratokrilih bitij iz vrst ženskega naraščaja se je bilo dogovorilo in odločilo, da prežive deset dni in noči od šumečih valovih Save. Taborenje so si uredili docela po skavtsko. Celo nočno stražo imajo, ki se menja vsake tri ure. Čez dan se kopljejo, kuhajo in jedo, zvečer pa posedajo okoli ognja, pojo ali poslušajo gramofon.

Ono noč pa...
Bilo je okoli enajste ure. Taborniški stražar je bil baš zamišljen v divno mesečno noč, ostali taborniki so že spali.
>Kdo ste in kaj delate tu?>, se je nenadoma oglašil strog glas. Bil je orožnik.
>Taborimo. Imamo dovoljenje od županstva in vsak svojo legitimacijo.>
>Ste skavti?>
>Nismo. Vsako leto se zmenimo prijatelji med seboj in gremo taborit. Deset dni nameravamo ostati.>
>Imate kako žensko med seboj?>
>Tri.>
>Kje prenočujete?>
>V svojem šotoru, ločeno od nas. Naše sošolke so.>
>Pa to vendarle ne gre. Zbudite jih, morajo domov! So vse tri iz Ljubljane?>
>Vse tri!>
>Torej!>
In so morale zaspane tabornice prekiniti romantično prebivanje v šotoru ter odriniti, kamor je velel mož postave.
Res ne gre, da bi fantje in dekleta taborili skupaj. Strogi skavtski zakoni tega tudi ne dopuščajo brez nadzorstva starejših dam.

Odprite nam Golovec!

Ljubljana, 18. julija.

Ljubljana se širi in se tudi ima kam — vse Ljubljansko polje in še Barje ji je odprto. Vendar je pa treba pri zazidavanju ozemlja sistema. Kompleksi, ki so bliže centru in imajo že ceste ter vodovodno in električno napeljavo, naj se zazidajo preje; šele potem pa zunanja ozemlja. Če se pa ozremo z Gradu proti Golovcu, opazimo, da je onstran Gruberjevega kanala (od Karlovskega mostu nizdol) še vse ozemlje do podgolovske ceste nezazidano; tudi na Golovcu samem (od Westra dalje) še ni hiš, izvzemši vilo nasproti klavnici. Vse to so krasne stavbene parcele, ležeče ob vodovodni in električni napeljavi ter dobri cesti. Svet je suh in zrak sprično neposredne bližine gozda in pruduha med Golovcem in Gradom izoboren. Vrh pa tega ni tu daleč naokoli nobene tovarne. Oddaljenost od centra (magistrata) znaša ob sedanjih zvezah 20 do 25 minut pešpoti. Ozemlje spada pod ljubljansko mestno občino. Kako da se ob tako ugodnih okoliščinah tu ne zida?

Vzrok je samo eden: manjka še ena zveza z mestom preko Gruberjevega kanala. Ovinek preko ozkega Karlovskega mostu, preko katerega vodi celokupni promet z Dolenjskega in Ižanskega s tramvajem in avtobusi, vsakogar straši in odbija. — Kakor hitro bi imeli pa neposredno zvezo s centrom, bi bila tudi ta stran Ljubljane v par letih zazidana z lepimi vilami in hišami. Spodnji konec Podgolovca, ki ima lep dostop preko Poljanskega mostu, je že lepo urejen in zazidan. Ljubljana bi bila stanovanjsko znova razbremenjena in bi tu našle stanovanja posebno uradniške in častniške podčastniške družine (vojašnica na Poljanah!).

S te mpa pomen Golovec za Ljubljano še ni izčrpan! Ves vzhodni del mesta ima ali bi vsaj moral imeti v golovskih gozdih svoja pljuča. Grad je le za kratek, mimooidč izprehod; kdor se hoče pošteno izprehoditi in naučiti gozdnega zraka, ta mora na Rožnik ali na Golovec. Tudi zato je še ena zveza preko Gruberjevega kanala zelo nujno potrebna.

Kje in kakšna bodi ta zveza? Da zaenkrat ni misliti na popoln most, je jasno in za vozove nova zveza tudi ni tako nujna. Zadostovala bo brva za pešce. Ta problem bi se dal rešiti na različne načine, od katerih bi bil eden takle: Najprimernejše mesto za brvo bi bilo stečiče Domobranske ceste, Streliške ulice in Strme poti, ki vodijo iz centra in Poljan. Kot temelj naj bi se porabila zatvornica na Gruberjevem kanalu ter se nad njo izpeljala brv; in sicer naj bi držala brv še preko železniške proge, s čimer bi bilo rešeno tudi vprašanje glede varnega prehoda čez prog. Taka lesena brv ne bi bila predraga, pa bi svojemu namenu popolnoma služila.

Na vsak način je otvoritev golovskega ozemlja za mesto zahteva splošne koristi in mestna občina naj bi se čimprej lotila tega problema.

Prijeta napadalca

Kočevje, 17. julija.

Napadalca, ki sta v Kočevju, 17. julija v noč od sobote na nedeljo napadla delavca Toneta Janeša iz Zeljin in njegovo mater, sta bila že v ponedeljek zvečer aretirana. Kastelec se je aretaciji upiral, vendar se je moral končno udati. Kakor smo izvedeli še kasneje, sta oba napadalca Kastelec zlasti pa še Kordiš grozila v neki gostilni že štirinajst dni preje, da bosta Janeša enkrat potolkla, da bo žutil »nekaj mesecev, kakor sta izjavljala. Od gostilničarja, pri katerem sta se napadalca preje mudila, smo zvedeli, da ni niti eden niti drugi veliko pil. Najbrže sta se napila le »korajže«, kakor pravijo. Hušji in surovejši je bil pri napadu Kordiš, ki je s kamnom v roki obdelaval svojo žrtev, dočim se je drugi spravil na sivolasa mater in jo vlek el semintja po sobi za lase. Ljudje označujejo oba Kordiša in Kasteleca kot znane surovine, dočim Janeš ni še nikoli, tudi v pijanosti ne, izval prepira. Oba napadalca sta bila večeraj predana v preiskovalni zapor. Časno preiskavo bo vodil preiskovalni sodnik g. Dokler.

Na rotovski klop ob 10 zvečer

Ljubljana, 18. julija 1929.

Starikav, bledikav in pritikav dobrovoljček se ga je pošteno nabral in previdno ob hišah, oprajemajoč se zidu, racal proti domu. Kje je njegov dom najbrž ni vedel. Krilil je zdaj in zdaj z rokami in oponašati je hotel glasove kukavice, ki prepeva v ljubljanskem radiju. Pa je omagal njegov glas in omagale so njegove noge.

»Na rotovski klop pred stražnico ležem. Ljubljanska srajca sem, klop je občinski, jaz sem občinski, kdo mi kaj more!« Tako je sklenil in se zleknil po klopi pred stražnico, da ne pozabim, tudi rotovž ima svojo stražnico in v njej straži magistratni uslužbenec. Kaj straži, še sam ne vem, ve le on; ima pa telefon in z njim združene same čistokrvne rotovške skrivnosti, ki spadajo pod uradne tajnosti.
Dobrovoljček je lepo zadremal in zaspal, dokler stražnik ni prišel na zrak in pogledal na vreme, na zvezde in polno luno. Tedaj je pod zvezdami zagledal tudi dobrovoljčka in ga s primernim, uradnim nagovorom predramil, da bi bil dobrovoljček kmalu teledbil po tleh.
>Kako si pa predrznete spati na občinski klop? A?>

>Jaz sem pošten občan, davek plačam, kaj češ?> je v največji naglici odgovarjal in se zagovarjal dobrovoljček. Ni se pa hotel odstraniti, vsedel se je na klop, truden in izmučen. Stražnikov glas je pa donel v noč, se razlegal po trgu.
>Kaj, ali nimate prav nič manire? Tukaj je službena soba, telefon in vi hočete prisluskovati uradnim razgovorom!>
>Kaj me brigajo!> je zajecjal dobrovoljček.
>Kaj te brigajo? Kdo pa si! Prosim in zahtevam, da se takoj odstranite!> Stražnik je bil že razburjen, da je v njegovih besedah utonilo žuborenje Robbovega vodnjaka.
>Kdo sem jaz? Jaz sem Joža Kajb. Kdo si pa ti?>
>Jaz sem uradna oseba!>
>Jaz tudi!>
Dobrovoljček se je zazibal čez stopnice, spremljal ga je nevščetni glas stražnikov, zmešal mu je korak in zginil je v ulico.

Med gozdovniki

Gozdovniški tabor od Martuljka do Kranjske gore. — Sv. maša v taboru. — Zivljenje v taborih. — Trboveljčani.

Komaj so se pričele počitnice, že so pohiteli gozdovniki iz Slovenije na Gorenjsko in si tu postavili svoje tabore. Veselje nad uživanjem proste narave, solnca, vode in zraka jih je poživilo kar prvi dan, da so na zelo slabo vreme pozabili. — Lepo je biti — gozdovnik. Pred kratkim je priobčil »Ilustrovani Slovenec« nekaj krasnih slik iz lanskega taborenja ljubljanskih gozdovnikov v Martuljku in članek o slov. gozdovništvu.

Letos pa bo gotovo marsikoga zanimalo vedeti, kako se imajo, koliko jih je in kje so.

Trije gozdovniški tabori — vsi so v Dolini (smer Martuljek-Kranjska gora).

Ljubljanski gozdovniki in gozdovnice so si postavili svoje mesečno odpočivališče prav tam kot lani. V Martuljku, četrte ure od postaje Gozd-Martuljek, tik ob izlivu Martuljka v Savo. Postavili so si tabor bojevnikov iz ličnih slovenskih šotorov, tabor za gozdovnice in medvedke in tabor — kolonijo za trboveljsko šolsko dečo (30 dečkov in 20 deklic), ki jih nadzorujeta gg. učitelj in učiteljica.

Mariborski gozdovniki pa so si postavili svoj dom v Logu, onstran Save pred Kranjsko goro. Imajo zelo lepo urejeno in so prav postrežljivi — z raznimi brezalkoholnimi sokovi, ki človeka tako okrepejo in ohladijo, da pozabi prav na vso vročino.

Celjski gozdovniki so si pa v družbi z novoustanovljenim združenjem hrvaških tabornikov postavili tabor nad kranjskogorsko skakalnico na obsežni, lepo ležeči jasi. Zgornji del zavzema lepo urejen dekliški tabor, sprednjo teraso pa so pobelili ostali šotori.

Ko stopiš v tak tabor — takoj opaziš — »tote«. Kaj je to? To je znak gozdovniškega tabora. Zato se vsak tabor potrdi, imeti čimlepši znak. Tako ima Celjski tabor prav umetniško izrezljanega, mariborski pa prav originalne, iz treh debelih napravljene nože, v zemljo zasajene. Ljubljanski pa bode ta teden dokončali. Dasi so vsi trije različni — en znak imajo pa vendar skupen, znak miru in gostoljubnosti. Hočeš ali nečeš, se počutiš domačega, ko vstopiš v to belo svetleč mladinskega hotenja in ustvarjanja. V vseh treh taborih pa vira kot simbol slovenstva — celjska zastava, trikotno modro polje s tremi belimi zvezdami.

Slikovitost pa povečajo še zastave rodov in (v mariborskem) slov. zastava, sestra celjske. Nad trboveljskimi šotori pa plapolata rudarsko-gozdovniška zastava zeleno trikotno polje z dvema črnima kladvoma počez.

Dnevi potekajo vedno prav pestro — saj je vsak dan kaj novega, iznajdljivega posebno se o tem odlikujejo mlajši, ki jim ne manjka dobre volje niti — menaže...

Ker smo že pri menaži — povem le to, da se vsi zelo zadovoljni in skoro ni mrmanja, če se kdaj kaka stvar malo pricvrkne, saj pravijo, da se kaj takega zgodi tudi najboljšemu kuharju...

Razveseljav je pogled na tiste skupine, ki se zbero z lončkom menaže v roki pred svojim šotorom ter slastno zauživajo dane jim porcije. In vesolja se jim začare oči, ko jim kuhar naznani — še je ostalo, kdor je še lačen, lahko pride še enkrat...

Tudi iger ne manjka v taboru; pouk je tudi na dnevnem redu, telesne vaje vsako jutro, kopanje po dnevi, obisk sosednjih taborov itd.

Novo a obnem lepo plemenito je bilo v nedeljo, ko je bila v ljubljanskem taboru sv. maša za vse.

Ličen oltarček s sliko Madone, okrašen z zelenjem — se je prav podal med ostalo visoko drevje, ki je šumelo pozdrave v sinje višine k svojemu Stvarniku...

Sveto mašo s pridigo je opravil g. David Doktorič iz Ljubljane. Stregel je gozdovnik v kroju. Pri maši je bilo nad 200 gozdovnikov in gozdovnic in kroju in vsi okoliški vaščani.

Tudi vse prihodnje nedelje bo v taboru sv. maša, na kar opozarjamo zlasti turiste in druge izletnike — ki jim bo pogled na tabor, ako ga obiščejo in sv. daritev v njem ostala trajno v spominu.

Zelim vsem, ki le morejo, da bi videli vsaj enega letošnjih taborov slovenskih gozdovnikov, da se bodo prepričali, kako potreben in koristen je ta pokret.

Mladina je naš up — pravi država, in ako si bo vzgojila mladino v gozdovniškem duhu, se ji ni treba bati nikogar. — Mir z Vami.

Velik požar na Rodici

Domžale, 18. julija.

Danes okoli 2 zjutraj je izbruhnil velik požar na vodni žagi g. Franceta Šmon vulgo Mlinarja na Rodici občina Jarše. Požar je kmalu objel vso žago in zraven stoječi hlev. Na kraj požara je prihitela prva domaška parna brizgalna ter še gasilni društvi iz Stoba in Doba. Zage žal ni bilo mogoče več rešiti, zato so se podvzicali gasilci za lokalizacijo požara. Zaga in hlev sta popolnoma pogorela. Zivino so še pravočasno rešili. Škoda je zelo velika, ker je pogorelo tudi mnogo lesa, toda je krita z zavarovalnino.

Sezona pri Sv. Miklavžu

Sv. Miklavž pri Ormožu, 17. julija.

Zadnje dni je Sv. Miklavž oživel. Človeku se dozdeva, da je v kakem letovišju. Povsod naletiš na tuja. Prihiteli so iz Ljubljane in Maribora, iz Ljutomera, Središča, Ormoža in iz drugih krajev države. Mnogo je pa tudi Nemcev iz Radgone, Grada in celo iz Dunaja. Prišli so v svoje vinograde na odhiti in se prav prijetno zabavajo v zidaninah. Pripeljali so s seboj tudi mnogo drugih oddiha in zabavežljivih gostov, ki se pri Miklavžu zelo dobro počutijo. Miklavž pa tudi zasluži, da ima toliko obiskovalcev, kajti v Slovenskih goricah najbrž ni kraja, ki bi ga v lepoti dosegel. Prijazni grički z vinogradi, sadovnjaki, gozdički in livadami se smehljajo človeku od vseh strani. Miklavž z okolico pa ni samo lep, marveč tudi znamenit po dobri kapljici, zlasti po slavnem »jeruzalemcu«, ki roma do vsem svetu.

Osebnosti

* Jubilej 30-letnega mašništva je obhajal 16. l. m. gvardijan frančiškanskega samostana pri sv. Trojici v Slov. gor. gosp. p. Ernest Jenko, ki je sivočasno prvi oskrboval župnijo v Sp. Šiški in kjer se ga župljani še sedaj hvaležno spominjajo. Bog ga živi!

* Odlikovanje prof. dr. Belarja. Nj. Veličanstvo kralj Aleksander je dne 17. julija 1929 odlikoval z redom Sv. Save 3. stopnje znega seizmologa prof. dr. A. Belarja za njegove zasluge pri postavitvi seizmološke postaje v Belgradu na Tasmajdanu leta 1910 in za njegovo neumorno delovanje na svojem lastnem observatoriju pod Triglavom, katerega vdrzuje že skozi sedem let v prosvetne in poučne namene v svoji vili v Gorjah nad Bledom.

* Iz železniške službe. Miha Bostelega, doslej železniški uradnik pri glavnem ravateljstvu v Belgradu, je bil imenovan za šefa vozovnega vodstva v Čačku.

* Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odredeni za vršila dolžnosti intendanta poveljstva zetske divizijske oblasti admin. kapetan I. razr. Edo Tiler in Martin Butina; za vršila dolžnosti intendanta poveljstva vardarske div. obl. admin. kap. II. razr. Ivan Karner; za knjigovodjo računovodstva topniško-tehn. zavoda admin. kap. II. razr. ekon. stroke Ivo Koh; za vršila dolžnosti knjigovodje glavne blagajne 1. oddelka zrakoplovno-tehn. zavoda vojni pisar IV. razr. Josip Lipak; za vršila dolžnosti knjigovodje bosanskega intendantskega skladišča vojni pisar IV. razr. Franjo Suharek; za vršila dolžnosti rokovalca skladišča 1. zavoda za izdelovanje vojne opreme admin. kap. II. razreda ekon. stroke Evgen Dolenc; za vršila dolžnosti rokovalca skladišča neizdelanega materiala 1. zavoda za izdelovanje vojne opreme admin. podporažnik ekon. stroke Janko Palčić; za vršila dolžnosti rokovalca delavnice 1. zavoda za izdelovanje vojne opreme admin. poročnik ekon. stroke Franjo Kos; za vršila dolžnosti rokovalca delavnice 8. zavoda za izdelovanje vojne opreme admin. poročnik ekon. stroke Ivan Fabijanič; za rokovalca skladišča 4. zavoda admin. kap. I. razr. ekon. stroke Srečko Braunseis; za vršila dolžnosti rokovalca delavnice 4. zavoda admin. poročnik ekon. stroke Franjo Deželak; za vršila dolžnosti rokovalca skladišča IV. pehotne podčastniške šole administrativni poročnik ekon. stroke Anton Filipič; za rokovalca materiala garnizijskega intendantskega skladišča v Somboru admin. podporažnik ekon. stroke Franjo Mikolič; za rokovalca materiala garnizijskega intendantskega skladišča v Velesu administrativni kap. II. razr. ekon. stroke Lovro Veržeko; za rokovalca materiala garnizijskega int. skladišča v Uroševcu admin. poročnik ekon. stroke Vinko Impri; za rokovalca materiala garn. int. skladišča v Peči admin. por. ekon. stroke Viktor Mekine; za rokovalca materiala garn. int. skladišča v Čakovcu admin. por. ekon. stroke Robert Rebolj in na službo v provijantski odsek ekon. oddelka min. vojske in mornarice admin. kap. I. razr. Miroslav Guska.

* Iz vojaške službe v naši mornarici. Po službeni potrebi so odredeni na službo na kr. brod »Dalmacija« poročnik bojnega broda 1. razr. Metod Piric in morn. tehn. kapetana 2. razr. Ivan Hrska in Franjo Kapek; na službo na kr. brod »Hvare« poročnik bojnega broda 2. razr. Adolf Cvirm; na službo na kr. torpiljarko »T 6« poročnik korvete Albino Hofbauer; na službo na kr. brod »Jastrebec« poročnik fregate Boris Vilfan; na službo na kr. brod »Sokol« poročnik fregate Franjo Kozjak; na službo v oddelek za mornarico ministristva vojske in mornarice morn. tehn. podporažnik Martin Potočnik; na službo k poveljstvu parka »Rečne obalske komande« morn. tehn. major Ivan Karner; na službo v pomorsko-zrakoplovno šolo poročnik bojnega broda 1. razr. Ivan Levec; na službo k poveljstvu strok. orožja kapetan korvete Miroslav Stumberger; na službo v strojno šolo morn. tehn. poročnik Ivan Macela; za časasnega upravitelja intendantskega skladišča mornarice ekon. major Fred. Zorati; na službo k pomorskem arsenalu ekon. kap. 2. razr. Ivan Dernač; na službo na kr. brod »Dalmacija« ekon. kap. 2. razr. Vekoslav Brešič in časasno ekon. major Josip Udir.

* Absolventi pch. podčastniške šole. Pehotni podnaredniki, ki so bili v podčastniški šoli od 1. maja leta 1927. in so isto dovršili med drugimi z odličnim uspehom: Jože Selevšek, Gragotin Hibler, Ferdinand Kuba, Branko Kozina, Armin Grad, Janez Mahkovič, Ivan Frankovič, Jo-

žep Znidaršič, Stanislav Sajovic, Ernest Tabor, Rudolf Petrič, Rudolf Tičak, Jožef Bon; Alojz Frančič, Josip Horvat, Franc Guček, Franjo Prijatelj, Jožef Šeško, Josip Hajnburger, Franc Kurmik, Janez Rozman, Anton Štimac, Henrik Zupane, Martin Čmrk, Ivan Korošec, Franc Godec, Martin Zorko, Josip Venus, Alojz Vodoučnik, Matija Renbrech, Filip Serer, Ivan Ovsec, Rudolf Klemenčič, Vlado Molnar in Marko Lončar. — S prav dobrim uspehom: Josip Matošec, Ivan Trampuš, Vladimir Piberšek, Anton Bežan, Maks Zupančič, Rudolf Štimac, Franc Kleva, Kristijan Puki, Ivan Rogič, Ferdinand Stiglic, Josip Juran, Vincencij Željenik, Janez Fluhar, Ivan Mikulec, Vladimir Soč, Mile Lončar, Alojz Šeruga, Jožef Azman, Anton Pavčnik, Marko Koprivica, Emerik Kranjec, Franc Lipovšek, Josip Lenc, Janze Satler, Josip Kordiš, Fran Razingar, Ivan Bešlič, Ivan Kranjčec, Viktor Bukovec, Valentin Stefančič, Julije Šticek, Martin Škerl, Augustin Vrhovec, Jakob Perušek, Zlatko Hanak, Leopold Lešnjak, Anton Klarič, Miroslav Košir, Marko Rukavina, Juro Ban, Ivan Pravdica, Maksimilijan Zagajšek, Ivan Rag, Peter Velfling, Lovro Rogulj, Janez Tomše, Miroslav Kučanda, Jožef Kalan, Josip Husak, Sanko Terebuh, Dragutin Flegar, Josip Suhlč in Ernest Poljak. Z dobrim uspehom: Ivan Gako, Franc Meglič, Franjo Prikaski, Josip Koški, Franjo Filkovič, Vladimir Bošnjak, Franc Polšak, Martin Plivelič, Jožef Slak, Franjo Gotal, Dragutin Skobe, Blaž Emeršič, Franjo Duh, Anton Smrekar, Stefan Preložnik, Ivan Dolinar, Franjo Nosan, Josip Tomašič, Alojz Lipicer, Marijan Mikoč, Franjo Ugljik, Franjo Besednik, Ivan Francetič, Augustin Plavčak, Josip Klemenčič, Jožef Mirt, Alojz Ule, Franc Oevirk in Anton Petrič.

Druge vesti

* Od Sušaka do Kotorja je deviza izletnikov, kateri odpotujejo 6. avgusta zvečer ob 18.45 iz Ljubljane preko Karlova na Sušak in se 7. ob 2 popoldan vkrcajo na parnik Salona. Na ladji bodo imeli izletniški hrano in stanovanje skozi cel teden. Parnik se ustavi na 12 krajih, ki so zgodovinsko znameniti, ali pa znani vsled naravne krasote. V Kotorju ostane parnik toliko časa, da se lahko napravi izlet z avtom v Cetinje. Vsa oskrba na ladji je prvovrstna. Stroški za to potovanje so sledeči: Vožnja, od Ljubljane preko Karlova do Sušaka 117 Din. Vožnja, hrana in stanovanje od 7. do 18. avgusta na ladji I. razred Din 1700, II. razred 1400 in 100 Din režijski stroški in vodstvo izletnikov. Kdor se želi udeležiti tega izleta, naj se prijavi v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 5 vsaj do 25. julija, da moremo rezervirati kabine.

* Prva slovenska trgovska in obrtna razstava v Ameriki. Slovenski trgovci in obrtniki v Clevelandu pripravljajo svojo prvo veliko razstavo, ki se odvori v Slovenskem narodnem domu dne 25. septembra in bo trajala do 1. oktobra t. l. Razstava je zamišljena v pravem ameriškem slogu; tako postavijo med drugim hišo v naravni velikosti z vso najmodernejšo opremo. Tudi reklama je ameriška: Kdor nakupi pri razstavljalcih do otvoritve razstave za en dolar blaga, dobi brezplačno vstopnico, ki je obenem srečka za avtomobil. Razstava bo združena z obsejnim zabavnim prireditvami. Torej nekako »Ljubljana v jeseni« v ameriški izdaji. Obiko sreča!

* Nov slovenski dnevnik v Ameriki. Clevelandski »Ameriška Domovina« začne 3. avgusta t. l. izhajati kot dnevnik.

* 85 kg težka divja svinja. Dne 16. t. m. po noči sta ustrelila graščinska lovca Ivan Ocvirk in uradnik Julij Marguč v Jurkloštru 85 kg težko divjo svinjo na Poljančevih njivah pri Sv. Trojici, kamor je hodila svinja z mladici žret žitno klasje. Še vedno se veliko divjih prašičev klati po tukajšnji okolici in delajo kmetom neizmerno škodo na poljskih pridelkih. — Cast lovcem, ki žrtvujejo včasih po več noči, da zalezejo škodljivo divjačino.

* V »Uradnem listu«. Od 17. julija t. l. so objavljena »Navodila za pobiranje oblastne trobarine« in »Navodila za izvoz špirita v inozemstvo« (»Sl. novine« z dne 11. julija 1929) in v »Uradnem listu« od 18. julija t. l. »Kazenski zakonik za kraljevino SHS« (»Sl. novine« z dne 9. februarja 1929).

* Publikacije, ki jih je dovoljeno uvažati in razširjati. Z odlokom ministristva za notranje posle je dovoljeno uvažati v našo državo in razširjati v njej časopis »Verhandlungen der ungarischen ärztlichen Gesellschaft«, ki izhaja v nemškem jeziku v Budimpešti in nemški list »Jugend«, ki izhaja v Münchenu.

* Vreme. Včeraj smo imeli v Ljubljani 30.4 stopinje Celzija vročine, v Splitu pa 31. stopinj. Povsod drugod je bila temperatura nižja: v Mariboru 27, v Zagrebu 29, v Belgradu 27, v Sarajevu 25, v Skoplju 29 stopinj Celzija. — Povsod fepo in mirno vreme.

* Marija Reka. Za 21. julija t. l. namerala blagoslovitev tukajšnjih novih zvonov se mora radi zaprek v zvonarni preložit. — Dan slovesnosti se bo pravočasno objavil.

* Rop dekleta in posledice. V Indiji v Slavoniji se je pripetil zanimiv rop dekleta. 16-letna

Mara Isajlovič je veljala v vasi in v okolici za najlepše dekle, ki je bilo toliko bolj interesantno, ker je imelo celo nekaj gimnazijske izobrazbe. Kmetijski fant Bora Vujanovič se je smrtno zaljubil vanjo in deklica mu je ljubezen vračala. Ker pa je bila Marina mati Olga Isajlovič proti temu razmerju, sta mlada ljubimca sklenila, da pobegneta. Bora Vujanovič in njegov brat Mitar sta poskrbela za voz in krasna Mara je z njima ušla. Mati Olga je bila vsa iz sebe, ko je zvedela za beg. Pograbila je revolver in stekla za beguncema, da ju postrela. Mladi dvojici pa se je posrečilo, da je pobegnila na postajo Staro Pazovo, odkoder sta nadaljevala beg z vlakom. Kam sta pobegnila še ni znano. Mitar Vujanovič pa bi ta rop dekleta, pri katerem je pomagal, kmalu plačal z življenjem. Ogorčena Olga Isajlovič ga je čakala z revolverjem v roki pred občinsko hišo v Indiji in če ji ne bi občinski redar iztrgal revolverja iz rok, bi bil Mitar Vujanovič sedaj že mrtev. Proti nesrečni materi je vložena ovadba radi poskusa umora.

* Krvna osveta v slavonski vasi. V Vrbov, ljanih v slavonskem okraju Nova Gradiška, je bil te dni izvršen strašen zločin. Kmet Stevo Turudič v Vrbovljanah se je zvečer vrnil s polja domov v vas. Ko je šel mimo hiše File Spanoviča, sta izza plota počila proti njemu dva strela iz lovske dvocevke. Pritekli so sosedje, ki so opazili Spanoviča, kako se je umaknil s kadečo se puško od plota, Turudič pa se je smrtno ranjen zgrudil na tla. Orožniki so aretirali Spanoviča. Ta je priznal, da je hotel usmrtiti Turudiča. Vzrok za to je bilo dolgoletno sovraštvo med obema družinama. Leta 1922. sta namreč Turudič in njegov brat obstrelila Spanoviča in mu pokvarila nogo. Spanovič je ves čas prežal na maščevanje, dokler se mu ni zalo ponudila prilika. Turudič se bori s smrtjo.

* Ni se pustil rešiti. Trdovraten samomorilec je železniški uradnik Rudolf Radoševič v Osijeku. V eni osijeških ulic si je hotel v samomorilnem namenu prerazeti vrat. Še pravočasno pa ga je opazil neki pasant, ki mu je hotel zadržati roko. Med obema je prišlo do ogorčene borbe, v kateri je Radoševič celo uredal svojev. rešitelja v roko. Pasantu pa se je končno le posrečilo, da je Radoševiča obvaldal in mu iztrgal britev. Radoševič je pozneje povedal, da si je zato hotel vzeti življenje, ker ga je zapustila žena in vzela s seboj hčerko. Najbolj ga je bolela izguba hčerke, česar ne more prebelet.

* Vagon ga je prerezal na dvoje. Pred dnevi se je pripetila na kolodvoru v Osijeku strašna nesreča. K vlakju je prišlo več vpoklicanih vojaških novincev, ki so nameravali odpotovati v Baranjo. Med temi je bil tudi delavec Milan Igič iz Belgrada. Vojaški novinci so prebrili noč v železniškem skladišču. Ob 7 zjutraj so se vsedli v vagon. Igič je malo zamudil ter je hotel skočiti na že drveči vlak. Pri skoku pa se je spotaknil in padel naravnost pod kolesa, ki so ga dobesedno prerezala na dvoje in usmrtila.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo imajo drevi: Bahovec na Kongresnem trgu, Hočevar v Šiški in Ustar na Sv. Petra cesti.

* »Ljubljana« v radiu. Obvestilo pevcem Slov. glasb. društva »Ljubljana«: Danes v petek točno ob pol osmih zvečer zbirališče pred Gospodarsko zvezo na Dunajski cesti. Ob osmih pojemo v radiu. Vsi in vse. — Pevovodja.

* Novi mejniki mestne občine. Te dni je dala izvesti mestna občina novo parcelacijo sveta okoli pokopališča pri Sv. Križu in postaviti mejnike. Mejniki na koncu novega, še ne uporabljenega pokopališča, določa, da spada tudi novo pokopališče v področje mestne občine. Savsko cesto, ki gre mimo obsej pokopališč, pa oskrbuje mesto samo do kamnoseškega podjetja Kunaver. Ker bo dohod na novo pokopališče preko starega, seveda ni v interesu mestne občine, da bi prevzela oskrbovanje Savske ceste do konca novega pokopališča. Pač pa bi bilo v velikem interesu ceste same, da se v tem delu popravi, ker ob deževnem vremenu nastane tu pravočasno močvirje, ob suhem vremenu pa toliko prahu, da bi ga mogel orati. »Blagodaj« teh skrajno zaničnih razmer uživajo sedaj zlasti številni kopalci, ki se hodijo peš kopat v Savo pri Tomačevem. Saj morajo gaziti prah skoro do gležnjev. Prosimo g. ježiškega župana, da podvzame glade nasipanja in vzdrževanja te ceste enerigične korake.

* Skupina mariborskih dijakov v Ljubljani. Včeraj je prišlo v Ljubljano 20 mariborskih gimnazijcev, ki so napravili pod vodstvom enega izmed svojih profesorjev počitniški izlet v Stično. Dijaki so si ogledali zanimivosti slovenske prestolice, a z večernim vlakom so odpotovali zopet nazaj v Maribor.

* Mestni župan obiskal gozdovnike. V sredo popoldne si je mestni župan dr. Dinko Puc ogledal

* Aretacija zagrebške tatice v Zemunu. Služkinja Anica Grilec v Zagrebu je pred dnevi ukradla svojemu gospodarju 8000 Din gotovine in več obveznic vojne škode v nominalni vrednosti 18.000 Din ter je nato izginila brez sledu iz Zagreba. Zagrebška policija pa je ugotovila, da je Grilecva odpovala k svojemu »ženinu« v Zemun ter so na to opozorili zemunsko policijo. Ta jo je takoj ujela in zaslislala. Pri hišni preiskavi pri Grilecvi so našli skoro ves ukraden denar in tudi obveznice vojne škode. Grilecvo so prepeljali v Zagreb, kjer se bo morala zagovarjati radi tatvine.

* Goljufija na subotičkem kolodvoru. Subotička železniška policija je prišla na sled večji tolpi, ki je v sporazumu z neko uradnico vršila obsejne goljufije z obrabljenimi železniškimi vozniškimi listki. Neki prekupec s svinjami je prišel k blagajni na kolodvoru in izročil pismo za neko blagajničarko. Pismo se je zdelo sumljivo, zato so ga odprli in našli v njem že uporabljen vozni listek do Kikinde. Preiskava je ugotovila, da je bila blagajničarka v zvezi s takimi ljudmi, ki so večkrat napravili daljša potovanja in ki so ji obrabljene vozne listke vračali, kakor so dobili do 100 Din Blagajničarka je uporabljala vozne listke predelala v režijske listke in jih poceni prodajala. Blagajničarko so takoj spodili iz službe. Proti njej pa je uvedena še natančnejša preiskava, ker obstaja sum, da je bila v zvezi tudi s sprevodniki tako, da je bila država ogoljufana za večje vsote.

* Z državnim denarjem odiral delavce. Subotička policija je prišla na sled zelo umazani aferi. Več delavcev je obtožilo uradnika Tamasija, da jim je dajal male predume, za kar je zahteval — sto-odstotne obresti. Delavci so zahtevali predume v zneskih po nekaj sto dinarjev, Tamasij jim jih je sicer dajal, zahteval pa je od njih potrdila s katerimi jim je pri obračunu odtrgal dvojni znesek. Predume je dajal seveda iz državnega denarja in si je s tem zaslužil prav lep denar. Policija je o tem obvestila državno pravdnstvo v Novem Sadu, kjer se bo moral Tamasij zagovarjati radi te nezlasljivega odiranja.

* Sadije v gospodinjstvu. Priredil M. Humek, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvodov Din 24. — Knjiga obsega vsa zlata pravila in navodila kako ravnajmo in postopajmo s sadjem, ozir. zelenjavo, da nam pride v korist Obravnava tudi način konzerviranja in vkuhanja s posebno sušenje. Dalje podelovanje sadij v marmelade in meze, potem priprava raznih sadnih sokov, ki so posebno v hudih boleznih dragoceno domače okrepčilo. Vsem sadjejem, gospodinjstvom in dekletam, kakor tudi gospodinjstvom šolam knjigo najtopleje priporočamo; donesla jim bo zlato obresti.

* Razstava hrvatske hišne obrti. Zenska za druga iz Zagreba priredi v Zdraviliškem domu na Bledu razstavo svojih izdelkov, s katerimi je dosegla po celem svetu izredne uspehe. Izložba traj od 19. do 22. t. m.

otročko počitniško kolonijo mestne občine v Veleševem, nato pa tabor gozdoznikov pod Martuljekom. Župana sta spremljala obš. svet. Tavčar in referent za mladinsko skrb g. Sedej Gozdozniki so župana zelo lepo sprejeli in se mu zahvalili za vso podporo, ki jo nudi gozdozniškemu pokretu mestna občina. Gozdozniki so na čast županu izvajali še nekaj lepih iger, župan pa je razdelil zalogo čokolade in piškotov, ki jo je pripeljal s seboj nalašč za gozdoznike.

* V gospodinski šoli »Mladice« v Ljubljani se vrši enomeseni gospodinski tečaj za učitelje, ki ga je priredil Podmladek Rdečega križa. Nameren tega tečaja je podati teoretičen in praktičen pouk iz gospodinjstva, iz domače in šolske higijene, na čegar podlagi otvarjajo učiteljice na šolah šolske kuhinje in širijo povsod smisel za razumno gospodinjstvo in za higieno, ki je podlaga splošnemu ljudskemu zdravju. Tečaj je omogočila predvsem mestna občina ljubljanska, ki je dala PRK brez odškodnine na razpolago potrebne kuhinjske in stanovanjske prostore v poslopu »Mladice« in vrhu tega še vso razsvetljavo in kurivo. Po končanem tečaju se prenovoje prostori in pohoščvo gospodinske šole in internata »Mladice«, da bo zavod v jeseni zopet na razpolago za gojenke gospodinske šole in internata. Priglasi za oboje se sprejemajo pisмено ali usno vsak dan v dopoldanskih urah v »Mladiki« ali pa pri ravateljstvu mestne ženske realne gimnazije.

* Zunanja dela novega Mikličevega hotela pri glavnem kolodvoru so v glavnem končana. Arhitektonsko je stavba manj učinkovita, kot je bilo pričakovati. Notranost novega hotela pa bo opremljena nazodnernejše in bo v vsakem oziru ustrezala zahtevam sodobne higijene. Predvsem je omeniti, da bo gostom v sobah na razpolago hladna in topla tekoča voda, česar, razen »Uniona«, pogršajo do danes vsi ljubljanski hoteli. Novi Mikličev hotel bo za »Unionom« največje in najmodernejše hotelsko podjetje v Ljubljani.

* Barbarsko dejanje. Na vrtni hiše g. Ivana Kegua v Vodmatski ulici št. 81 je nekdo od srede na četrtek ponoči poruval vso zelenjavo, pa je ni

Erh Marija Remarque: V granatnem lijaku

(Iz romana »Im Westen nichts neues.«)

Odposlali so močno patroljo, ki naj bi ugotovila, v koliko so sovražnikovovi rovi še zasedeni. Splazimo se skozi žične ovire in se razkropimo, kmalu najdem plitev lijak od granate in zlezem vanj. Ves čas imamo ogenj iz strojníc od desne strani; krogle gosto lete skoro tik nad zemljo, da morajo svoje kosti venomer krepko tiščati v tla, ko se plaziš okoli.

Tik zraven lijaka udari manjša granata. Nisem je poprej čul živjgati v zraku, zatorej se močno ustrašim. Popade me neka čudna groza. Sam in v temi in v nepoznanem terenu... Kdo ve, ali me ne opazujejo katere oči iz teme, ali ni katera ročna granata že pripravljena zame?

Prva patrolja po mojem dopustu! V glavi mi šumi, čujem svarila svoje matere in si naenkrt ne upam iz lijaka dalje! Ogledujem francoske svetilne rakete s padali; čedalje več jih je. In potem čedalje pogostejše udarjanje granat, jarko oživljen ogenj strojníc in zopet neštete svetilne rakete! Bo-li napad, kali?

Skrčen ležim v lijaku; do trebuha imam noge v luži. Če bo napad, se bom zaril v blato in markiral mrliča, dokler bo mogoče.

Začujem cepet nog in živci se mi stisnejo v led. Prvi napadalci vrve in šume preko moje glave k našim rovom. Samo eno misel imam: kaj, če skoči kdo v tvoj lijak? Hitro potegnem bodalo in ga skrijem v blato. V

sencih mi tolče: takoj bodalo v grlo, da ne bo kričal in opozoril name drugih, na vsak način pa moram biti prvi jaz, ne sme me prehiteti!

Aha, naše baterije odbijajo napad. Tik poleg mene tolčejo naše granate. Kolnem in se vgrezam v blato in besnim. Ne, naši morajo napad odbiti. Francozi ne morejo čez žične ovire. Električnega toka so polne — aha! Naše strojnice! Puške so začele nepretrgoma pokati. Ne! Oni bodo morali nazaj!

Začul sem skozi gromenje zopet one plazenje in šumenje — napad smo odbili!

Nekoliko svetleje postane. Okrog mene pritajena hoja. Zopet nov val. Je že mimo. Strojníc regljajo nepretrgoma kakor vrigo. Baš se hočem obrniti, pa pade v moj lijak neko telo, težko in nerodno, se izpodtakne, leži na meni —

Ne mislim nič — sujem kakor blazen in čutim samo to, kako telo na meni zdrgeče, postane potem voljno in se sesedeva. Ko zopet zadobim zavest, je moja roka mokra in nekam opolzka.

On grgra. Meni se zdi, da tuli, toda to je le moja kri. Usta bi mu tiščal, zamašil z ilovico, še enkrat ubedel, samo da bi molčal in me ne izdal. Toda obide me slabost in niti roke ne morem več dvigniti.

Splazim se v oddaljen kot lijaka, strmim vanj, grabim za nož, da ga zasadam vanj, če bi se zganil. Toda že čujem v njegovem hropenju, da mi ni več nevaren. Ušel bi mu rad dokler je še tema, toda strojníc streljajo taklo nizko, da bi me v hipu preluknjale kot sito, če bi se skušal dvigniti. Dvignem malo

čelado, da bi videl, kako visoko lete krogle. Koj mi jo krogla izbije iz rok.

Svetleje postaja. Minuta za minuto beži. Bog, da bi prišli moji tovariši! Ne upam si pogledati v smer, kjer leži oni. Strmim drugam, čakam, čakam... S prstjo si drgnem krvavo roko, da je vsaj blatna in ne krvava.

Jutro je, sivo zgodnje jutro. Grgranja še vedno ni konec. Tiščim si ušesi.

Oni se premika. Stresem se in nehotе ga pogledam. Majhne brke ima mož, glava mu leži na strani, ena roka je skrčena, druga, krvava, leži na prsih.

Mrtev je, si pravim, ničesar več ne čuti. To kar še grgra, je zgolj telo. Pa ne. Saj se premika, dviguje glavo. Šele umira. Drsam k njemu, cele tri metre daleč.

Tedaj odpre oči. Menda me čuje, gleda me kakor bi gledal grozo samo. Telo je tiho, toda oči tulijo! Rjovejo! V njih se je nako-pižilo vse življenje v strahoten napor, da bi ubežalo smrti, meni!

»Ne, ne!« mu šepčem in ga pobožam po čelu. Odpnem mu ovratnik in zrvnam glavo. Lezem k luži, pomočim vanjo svoj robec, zajmem vode v perišče in on pije. Režem mu srajco, ga obvezujem. Zopet odpre oči, strahu polne oči, blazne oči.

»Hočem ti dobro,« šepčem in ponavljam »camarade, camarade, camarade!« Tri vbod-ljaje ima. Obvezan je — kaj hočem več?

Te ure! Moj Bog, koliko časa pač človek umira! Ustrelil bi ga, pa nimam samokresa. Zabosti ga ne morem.

Opoldne me mori lakota. Z umirajočim pijevo lužo. Prvi človek, ki sem ga ubil jaz! Šele popoldne ob treh je mrtev.

In potem mi je tišina še neznosnejša kakor je bilo hropenje poprej. Prekladam mrliča, da bi udobneje ležal. Zatisnem mu oči. Rjave je imel, črne lase, na straneh malo nakodrane. Če bi moja mati mene takole ogle-dovala!

Še vedno ne morem iz lijaka radi kroget. Pogovarjam se z mrličem.

»Pisal bom tvoji ženi. Od mene bo zve-dela, da ji bo manj hudo in pomagal ji bom, tudi tvojim staršem in otroku bom pomagal.«

Poiščem njegovo listnico. V njej ima foto-grafijo žene in majčkene punčke, navadno amatersko sličico. Tudi ime njegovo najdem. Gérard Duval, stavec.

»Tovariš,« pravim, »danes ti, jutri jaz. Toda, če pridem živ odtod, tovariš, boril se bom zoper tole, kar je tebi vzeło življenje in meni — tudi življenje. Obljubim ti, tovariš.« Šele ponoči sem se rešil iz lijaka v nemški rov.

Zobozdravnik
dr. Josip Tavčar
Tel. 3301 Gledališka ul. 4 Tel. 3301
zopet redno ordinira
od 7—12 in od 4—7
vsak dan razen ob sobotah

ukradel, ampak jo zmetal čez plot. Očividno je torej, da je to grdobijo napravil nekdo iz maščevanja napram hišnemu gospodarju. Vrt je dobro zagrajen in zaklenjen.

○ Komisija radi nesogode. Pred meseci se je pripetil na Zaloški cesti večji karambol. Gradov avto se je zaletel v tramvaj in se prevrnil. Tešje poškodbe ni dobil noben potnik, pač pa je bil avto malo opraskan, a je drugi dan že vozil. Nastala je seveda pravda in večera popoldne si je komisija ogledala kraj nesreče. Poseben tramvaj s priklopnim vozom je vozil semtertja mimo avtobusa, tako, da si je mogla komisija natančno ogledati vse situacijo in presoditi, kako je tedaj prišlo do nesreče.

○ Čoln priplaval po Ljubljani. V sredo zvečer se je zbirala na čevljarskem mostu večja množica ljudi in vneto opazovala dva »ribiča«, ki sta nekaj ribarila iz Ljubljane. V mraku je bilo šele pri natančnem opazovanju možno spoznati, da je to kaka dva metra dolg čoln, ki je ležal obrnjen v vodi in so mu piloti mostu brnili odpluti dalje. Čoln je priplaval zvečer po Ljubljani in se je utrgal nekje v Trnovskem pristanu ali pa še višje. Oba »ribiča« seveda nista ribarila čolna iz vode s tržkom, ampak z zakrivljeno palico. Njun trud pa je bil zaman, kajti čoln se ni hotel premakniti s mesta, na veliko zabavo vseh opazujočih. Dva korajžna mladeniča sta se hotela sleči, skočiti v vodo in potegniti čoln na breg. Oglasil se je stražnik, ki ni pustil, da bi se nagci producirali sredi mesta, ko je največ ljudi na mostu. Kaj se je zgodilo s čolnom potem, nam ni znano. Najbrže so ga v četrtki zjutraj potegnili na suho. Tudi se je baže oglasil že čolnov lastnik.

Maribor

□ Zgodovinarje opozarjamo na star rimski kamen z napisom, ki je v zidan v hišo Meljska cesta št. 9 na zapadni strani pri tleh. Ako je kamen zgodovinskega pomena, se bo dal gotovo rešiti za muzej.

□ Sprememba posesti. Vinogradno posestvo v Lajtersbergu last zlatomastna č. g. Josipa Sinko, župnika pri Sv. Lovrencu v Slov. Goricah, je kupil Alojzij Jerič, posestnik v Počehovi.

□ Pozarna bramba na Pobrežju, ki je ena najbolj aghnih v mariborski okolici, priredi v nedeljo, 11. avgusta, tombolo na vrtu gostilne Rojko v Spodnjem Pobrežju. Karte za tombolo se dobijo tudi v trafikah v Mariboru.

○ O nedeljskem delu v stavenih obratih v Mariboru smo že pisali in kritikovali način, kako posamezni palirji silijo zidarje in druge delavce, da morajo celo nedeljo delati. Dogodil se je slučaj, da je palir zagrozil delavcu, da ga takoj odpusti, ako v nedeljo ne bo prišel delati, četudi je imel delavec doma v družini težko bolnega člana. Opozarjamo prijateljski g. stavenike, naj kontrolirajo palirje, ako branijo delavcem ob nedeljah k službi božji.

□ Kaj bo z elektrifikacijo Kamnice? Svoj čas so lokalni časopisi poročali, da se pogajajo mestno električno podjetje in sosednji Kamničani radi napeljava električne sile v Kamnico in Rošpoh. Računalo se je, da bo mestna občina itak napeljala elektriko na Felberjev otok. Od tam bi bilo samo 1 km do vasi Kamnica, odkoder bi potem vodila električna mreža h kamničkim in drugim interesentom. Ker pa so na Felberjevem otoku postavili motor za razsvetljavo, je sedaj napeljava elektrike v sosednjo Kamnico žal odložena. Kamničani, ki se je najbolj trudil za napeljava elektrike, g. župan Ivan Vračko, pa je med tem tako težko zbolel, da je moral odložiti županske posle. Tako je žal ta važna zadeva zopet odložena. Ker je Kamnica ena najbolj vabljivih izletniških točk, posebno po lepi novi okrajni cesti, bi bilo nujno potrebno, da se vprašanje elektrifikacije Kamnice čimprej reši.

□ Nedostatek v Mlinski ulici. V Mlinski ulici tik železniškega nasipa je jarek, v katerem se stekajo kanali in izlivi iz posameznih hiš in obratov ob železnici. Ker je kanal odprt, je v sedanji vročini tu ne samo velik smrad, ampak muhe in druge žuželke niso ravno vabljiva prikazen te okolice. Prebivalci Mlinske ulice želijo, da železnica in občina ta kanal pokrijeta.

□ Smrtna nesreča. V sredo, 17. t. m., ob pol 19 je vozil pri Brestnici tovorni avto grajščine Vildoš v Jelovcu proti domu. Za njim se je pripeljal s kolesom 45 letni pri grajščini uslužbeni vinar Josip Kuplenik in je hotel priti po desni strani vozeč se pred tovorni avto. Ta se je pa po predpisu držal jako na desno stran in tako je zadel v kolesarja ter ga vrgel na tla in ga povozil. Poklicali so takoj rešilni oddelek. Ko je ta prisel, je bil Kuplenik že mrtev. Počakali so sodniško komisijo in potem so ga prepeljali v Kamnico, ker se je nesreča dogodila pri gostilni Brudermann, katera pa je pripada v Kamnico. — Dva dni po prej se je vozil po tej cesti mesar Pavišič iz Kamnice z motornim kolesom proti Brestnici. Na potu je srečal Avstrijca, ki se je vozil s svojim motornim kolesom na levi strani proti Mariboru. Bila bi nastala velika nesreča, da Pavišič, kateri je vozil pravilno po desni strani, ni vozil z veliko brzino ter da se je ustavil in rekel Avstrijcu, da naj vozi po desni strani. Skrajni čas je že, da bi se napravile ob meji povsod varnostne table in da bi tudi avstrijski listi pisali in ljudstvo opozorili, da v Jugoslaviji je treba voziti vedno po desni strani.

□ Borza dela v Mariboru potrebuje nujno enega mesarja, eno dobro žensko pisarniško moč in eno vzgojiteljico.

□ Nezgodbe. 17. t. m. ob 20. uri se je vrezal pri kopanju 13 letni v Splavarski ulici 7 stanujoči Josip Spindler v desno koleno. 18. t. m. ob 10. uri si je pa prerzal pri delu v klavnici 48 letni v Mlinski ulici stanujoči mesar Franc Remer žilo na levi roki. Oba ponesrečena sta dobila prvo pomoč pri rešilni postaji v Mariboru.

□ Nočni napad. 17. t. m. takoj po polnoči so v Sv. Juriju ob Pesnjci napadli domov idočega 28 letnega pri Birsch v Spod. Pesnjci 12 uslužbenega Mihaela Peka ter mu prizadjali dva zbodljiva v desno stran hrba tako hudo, da ga je moral rešilni oddelek prevesti v bolnico v Maribor.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prežerna

zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

.....

.....

.....

.....

.....

Celje

○ Izredno mnogo tujcev se nahaja zadnje čase v Celju na oddihu Ne le da so močno zasedeni vsi hoteli, tudi po privatnih hišah stanujejo po cele družine zdravilskih gostov. Čeprav je vse to pripisati tudi na račun prenapoljenosti v obeh zdraviliških Dobrih in Rogoški Slatini, vendar je mnogo tujcev došlo izključno le v Celje, ki nudi s svojimi okrepčujočimi in osvježujočimi savinjskimi kopalnicami ter s svojo pestro in naravnih lepot bogato okolico oddiha in odmora potrebnim polni užitek. Ze letošnja sezona kaže, kako bo treba s strani mesta ter tujko-prometnih ustanov v prihodnje skrbeti tudi za potrebna umetna razvedrila, kakor je predvsem godba. Ze drugi listi so ta nedostatek Celja kot letovišarskega mesta ugotavljali, pa bo menda treba še in še godrnjati, čeprav rešitev tega vprašanja ob nekaj dobre volje ne bi bila baš nemogoča. Mestna občina sama bi z godbo v svojih kopalniških gotovo pritegnila toliko več kopalcev, da bi ostalo od vstopnine nekaj tudi za stroške godbe. — Tujsko-prometnemu značaju mesta dalje nikakor ni koristen oni način postrežbe, ki se je po nekaterih celjskih gostilnah in restavracijah že kar udomail in ki ga imenujemo netočnost in počasnost. Da je k točni in hitri postrežbi potrebno tudi nekaj prijaznosti, se razume menda.

○ Policijski nadzornik pod kolesom. To ni šala, temveč je gola istina, ki jo g. policijski nadzornik še danes čuti na obtočenih nogah in rokah in jo lahko vsakemu dokaže, pa jo gotovo tudi bo temeljito onim neobdijetih dirkačem, ki menijo, da se mora radi njih ves mestni promet obrniti v drugo kot pa predpisano in običajno smer. Iz Gaberja se je peljal g. nadzornik pred večeršnjim, ko ni imel službe, na svojem kolesu po Mariborski cesti proti mestu. Se razume, da je vozil — drugim kolesarjem za zgled in spodbudo — lepo po desni in predpisani strani in tudi ni dirkal, kakor to znajo v potu svojega obraza in v prašnih meglah drugi. Pa mu prileti tam ob bivši Rebekovi hiši naravnost v kolo drugi kolesar, 20 letni Ivan V. iz Trnovelji, ki je naborne dokumente baže pozabil doma in šel ponje. Zgodilo se je, kot to v takih slučajih zakoni težnosti povzročijo, da je g. nadzornik dofnil na cesto, v prah, ki se je bil pravkar po zaslugi mestnega avtoškopolnika v mehko blato pretvoril. Poleg bolečin je tako trpela še praznična obleka. Gospod nadzornik Verhovnik so Ivana seveda prijel in ga peljali na stražnico, kolo pa moral izročiti Gamsu, da mu uravna polomljene dele.

○ Božjast je vrgla pred večeršnjim okoli pol 5 popoldne v Benjamin Ipravčevi ulici vstric nekdanje tovarne »Cinole« 20 letnega posestnikovega sina Aloja Jošta iz Dramelj. Okoli reveža se je nabralo precej radovednežev, a nihče ni skočil v bližino bolnico. Fant je ležal namreč v popolni nezavesti. Po obvestilu nekega gospoda, je prišel stražnik in odredil prevoz v bolnico, kjer se je Jošt šele proti večeru enkrat zavedel.

○ Tatvine koles so v Celju zopet na dnevnem redu, čeprav sedi glavni »strokovnjak« za te vrste posle za sodnimi mrežami. Kamnoseški mojster Maks Lipičnik iz Čreta je prošlo sredo za hip prislonil svoje kolo znamke »Styria-Globus« ob vhodna vrata v trgovino Mastnak na Kralja Petra cesto. Ko se je po kakih treh minutah vrnil iz trgovine, ni kolesa več našel.

○ Nabori se vršijo te dni v Celju. In je vseokoli razveseljivo, da prihajajo fantje v lepih gručah ubrano pojčev v mesto in — to je glavno — lepo trenzli. Večina jih nosi lepe šopke z narodnimi trobojnicami, tudi napredek. Le tupatam se še najde divjak, ki meni, da mora svojo »škarto« oznanjati z vpitjem in nedostojnim obnašanjem. Pravi fantje pa se take izjeme sami sramujejo in ogibljejo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 19. julija: 12.30 Reprodicirana glasba — 13 Casovna napoved, Borzna poročila, Reprodicirana glasba — 13.30 Novice iz dnevnika — 18 Koncert Radio-orkestra: Liede: Matador — Veber: Strast — Binder: Savoyardi — Petras: Spomin na Schuberta — 20 Gospodinjstvo, gđ. Cilka Krek — 20.30 Pevski večer zbora »Ljubljana«: 1. Slovenija v pesmi, venček narodnih ozir. v narodnem tonu zloženih pesmi — 2 Hochreiter: Nočni psalm — 3. Dr. Kimovec: Venček gorenjskih — 4. Dve koroški narodni: Pojdem v rute, Spev ptice pojčev — 21.30 Koncert Radio-orkestra: Waldteufel: Estudiantina — Bellini: Nonna — Woodfort Finden: Suita indijskih ljubavnih pesmi: 1. Tempeljski zvonovi — 2. Obup — 3. Kašmirska ljubavna pesem — 4. Do vstajenja — 5. Dijak prosjak — 22 Casovna napoved, Dnevna poročila, Vremenska napoved.

Drugi programi:

Petek, 19. julija.
Belgrad: 12.45 Plošče — 13.30 Poročila — 17.30 Predavanje: »Lepo perilo« — 17.55 Radio-kvartet: Francoska ura — 20 Izletni na Donavi in Savi — 20.20 Narodne pesmi. Poje ga P. Jerič, članica belgrajske operete — 21.05 Radmila Pavlovič predava: »Zdravo stanovanje in njega vpliv na zdravje« — 21.30 Poročila — **Zagreb:** 18.15 Plošče — 20.30 Lahna večerna zabava; Radio-kvartet Sidak — **Dunaj:** 11 Glasba — 16 Koncert — 17.45 Akademija — 19.45 Humor v pesmi — 20.45 Komorna glasba, nato večerni koncert — **Brno** 11.30 Plošče — 12.20 Koncert — 16.30 Koncert — 19.05 Koncert — 20.45 Pesmi — 21 Operetna glasba — **Berlin:** 17 Koncert — 19.30 Konec tedna — 20 »Južno morje«, koncert, nato plesi — **Katovice:** 16.20 Plošče — 18 Koncert — 20.05 Prenos iz Varšave — **Toulouse:** 12.45 Koncert — 13.15 Plesna godba — 20.30 Odlomki iz komičnih oper — 21 Gala-koncert — **Stuttgart:** 10 Prenos iz Nürnberga: Otvoritev 2. zvezne telovadne in sportne prireditve, nato plošče — 16 Koncert — 20.15 Serenadni večer — 21.30 Gottfried Keller (ob stoletnici rojstva) 23 Slagerji — **Praga:** 11.30 Plošče — 12.20 Koncert — 16.30 Koncert — 19.05 Koncert — 21 Operetna glasba, nato koncert.

Dopisi

Rogaška Slatina

Po inicijativi g. dr. Štera se je sezidalo letno gledališče v Rogoški Slatini. V terek je otvorila letno gledališče ljubljanska opereta z velikim uspehom. Igrali so Grofico Marico pred internacionalnim občinstvom. V petek bo Čaršadska knjeginja, v soboto pa »Luksemburg«.

Metlika

Margetinski sejem, kakor mu pravijo ljudje, ker se vrši v terek po sv. Marjeti, se je zelo slabo obnesel in je bil bolj, da govorimo z ljudskim izrazom, prava pravcata »sejmica«. Kramarjev zelo mnogo, kupeev prav malo, skoro nič. Resar je sedaj veliko dela, ko je nastopil čas žetve, vendar glavni vzrok je le denarno pomanjkanje. Kramarji so pili

Gospodarstvo

Trgovina s čajem in angleški opliv

Cene Ceylon-čaja so se v preteklem mesecu na hamburškem trgu nekaj znižale, dasi je imel Ceylon-čaj od leta 1927. zelo stalno ceno. Na londonskem trgu, ki je najvažnejši, kažejo notacije zelo močne oslabitve. Proti koncu leta 1927. se je plačevalo za Ceylon-čaj 1 šiling proti 1.70 v jeseni leta 1927. Radi tega je dana verjetnost, da se bo čaj splošno pocenil. Mogoče se bo pa potem dvignil konsum, ki je n. pr. v srednjeevropskih državah še zelo nezadosten.

Okrepitev angleškega vpliva v trgovini in produkciji čaja sploh, je sedaj značilna za položaj na svetovnem trgu. Anglija ima danes dve tretjini produkcije v svojih rokah, preteklo leto je dala Indija 40.7% in Ceylon pa 24.9% vse svetovne produkcije. V obeh deželah obstojata močni organizaciji, ki sta v prijateljskih stikih in vodita skupno politiko glede čaja.

Na drugem mestu stoji nizozemska Indija z 17.2% svetovne produkcije, ki je važen konkurent Anglije. Kitajska dobavlja sedaj komaj 12.3% vse produkcije čaja. Dočim pa so angleški in nizozemski producenti velepodjetniki, so Kitajci po večini mali posestniki, ki ne obdelujejo čaja s tako skrbjo in se tudi ne znajo prilagoditi evropskemu in ameriškem okusu. Ker ne oskrbujejo več ruski trgovci trgovine kitajskega čaja, so Kitajci še v tem na slabšem. Angleška trgovina vlada na kitajskem trgu in izgleda, da v interesu Indije in Ceylona, odriwa kitajski čaj s svetovnega trga.

Čeprav se trgovina s čajem koncentrirana vse bolj v anglejskih rokah, je vendar položaj za čajni trg vse prejkot ugoden. Vzrok tega pa je v sprememljenih prilikah konsuma čaja. Čaj stoji nekako v boju s kavo, ki pa je pri tem odnesla zmago. Prepoved alkohola v Severni Ameriki ni prinesla čaju tistega povečanja konsuma kot kavi. V Angliji sami, ki je klasična dežela uživanja čaja, je poraba zadnje leto celo padla. Z namenom, da dvigne konsum čaja, je Anglija celo odpravila carino na čaj. Vendar pa to dosedaj ni nič pomagalo. Tudi na Francoskem je konzum čaja padel.

Razsen spremembe v okusu so pa tudi Nizozemci tisti, ki pripravljajo Angležem precej težav. Ko je Anglija odpravila carino na čaj, jo je tudi Nizozemska znižala. Razentega odgovarjajo nizozemske vrste čaja bolj današnjemu okusu kot pa angleške. Pričakuje se, da bodo angleški producenti poskušali skleniti z nizozemskimi dogovor za valorizacijski načrt glede čaja. V interesu držav, ki ne proizvajajo čaja, ni, da bi se položaj na trgu predrugačil, ker imajo samo koristi, če ima Anglija tako močnega konkurenta kot je Nizozemska.

Siemat. Siemat, finanjska družba v Trstu (Brunner), ki je na podlagi sklepa občnega zbora že v likvidaciji, še ni podvzela v tem oziru nobenih korakov. Odgovarala se ni še ničesar, izozemska podjetja Posnanski v Lodzu in Ernst Mautner v Bubencih dobivajo še vedno bombaž, le trumavska predilnica je ustavila obrat. Italijanski obrati delajo še v starem obsegu.

Mlekarska zveza za osijsko oblast. V Osijeku je ustanovljena mlekarska zveza za celo oblast. Zveza bo zgradila v Osijeku veliko zbiralnico za mlečne izdelke svojih članov.

Internacionalna konferenca industrije usnja v Londonu. Na tej konferenci se vodijo pregovori za koncentracijo strojnih surovin. Zveza strojarn pričakuje tudi, da se bodo v smislu ženevskih dogovorov odpravile prepovedi izvoza in razne omejitve v posameznih državah.

Deficit avstrijske trgovske bilance. Po objavljenih statističnih podatkih je znašal v prvem četrtletju letošnjega leta uvoz v Avstrijo 732 milij. šilingov, izvoz pa 465 milij. šil. Deficit znaša torej 267 milijonov.

Borza

DENAR

Promet je bil danes zelo malenkosten. Pri bližnjem polovica ga je bilo le za Trst, ostalo je dala Narodna banka. Glede tečajev je omeniti uvrščanje Berlina, ki je bil zaključen z 1357.75 in Dunaja, ki je zaključen z 802.20.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2288 blago, Berlin 1356.25—1359.25 (1357.75), Bruselj 791.78 bl., Budimpešta 993.26 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 800.70—803.70 (802.20), London 276.44 bl., Newyork 56.87 bl., Praga 168.20—169 (168.60), Trst 297—299 (298).

samo malinovec, ker niso zaslužili za vino ali pivo. Mnogim se niti stroški ne bodo povrnili. Tudi živinski trg je bil dokaj slab. Živine je še nekaj bilo, a bila je draga, pa kupeev skoro nobenih. Edino med seboj so ljudje barantali, zunanjih kupeev, kakor ob drugih sejmih pa ni bilo.

Poletje je pravzaprav šele sedaj nastopilo v pravem pomenu besede. Kajti tako toplih dni, kakor so sedaj še ni bilo letos. Prav ugodno vreme je za krmo, da se lepo suši za koruzo, ki prav lepo raste, ravno tako krompir, osobito izozemski. Sena in detelje je letos precej, da ne bo treba živini stradati. Zetev je tudi precej lepa, le pšenice so malo pogleje. Celotno trta se je precej popravila, da skoro ni poznati pozebe, edino škoda po toči se pa dobro pozna. Sadno drevje je precej obloženo, da bi le vse srečno dozorelo.

Ptuj

Gospodinjstva šola v Ptuj. — V Mladiki v Ptujtu se prične petmesečni gospodinjstki tečaj s 15. septembrom ter traja do 14. februarja 1930. V letni tečaj, ki traja od 15. februarja do 15. julija se bodo sprejemale meščanska dekleta. — Iz vzgojnega in učnega vidika se sprejemajo v zimski tečaj le notranje gojenke in sicer deklice, ki so izpolnile 16. leto in se želijo učiti kuhanja, šivanja, pranja, hkanja, urejevanja hišnih prostorov, vkuhanjavanja sadja in zelenjavi, umne kokežereje, praktičnega siraštva in vinarstva v kolikor bo v teh mesecih mogoče. — Teoretični pouk pa obsega: verouk, vzgojstvo, slovensčino, računstvo, hrano-slovje, gospodinjstvo, gospodinjstko knjigovodstvo, živinorejo, mlekarstvo, vrtinarstvo in zdravstvo. — Oskrbovalnica (hrana, stan, kurjava, razsvetljava in pouk) znaša mesečno 600 Din. — Prosilke naj prilozže nekoliko prošnji za sprejem zadnje šolske izpričevalo in obvezno pismo staršev, da bodo plačali stroške šolanja in pošljejo to na: Vodstvo kmēt-gosp. šole v Mladiki v Ptujtu. — Zavod sprejema tudi deklice, ki obiskujejo druge mestne šole, na hrano in stanovanje (v internat) za kar plačajo mesečno 600 Din

Zagreb. Amsterdam 2288 bl., Berlin 1356.25 —1359.25, Budimpešta 991.76—994.76, Dunaj 800.7 —803.7, Curih 1094.40—1097.40, London 276.04—276.84, Newyork 56.77—56.97, Pariz 222.15—224.15, Praga 168.20—169, Milan 297.06—299.06.

Belgrad. Amsterdam 2288.3—2291.3, Berlin 1356.25—1359.25, Bruselj 790.28—799.28, Curih 1094.4—1097.4, Dunaj 800.7—803.7, London 276.04 —276.84, Newyork 56.77—56.97, Pariz 222.15—224.15, Praga 168.20—169, Trst 297.03—299.03.

Curih. Belgrad 9.12875, Berlin 123.89, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.08, Dunaj 73.195, London 25.2286, Madrid 75.75, Newyork 519.95, Pariz 20.365, Praga 15.3825, Sofija 3.75, Milan 27.20, Varšava 58.30.

Dinar notira: na Dunaju deviza 12.46825, valuta 12.45.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kreditna 123 den., Praštedna 850 den., Kreditni zavod 170 den., Večve 125 den., Ruše 275—285, Kranjska industrijska 260 zaklj., Stavbna 50 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 403—404 (408), kasa 402.50—404, termini: 7. 403—403.50 (408), 10. 419—420.50 (419, 420.50), 7% inv. pos. 86 d., agrari 50.50—52. Bančni pap.: Hipo 202—203 (202), Poljo 16 d., Hrv. 50 d., Kred. 93 d., Ju-go 80.75—81 (80.50—80.75), Lj. kr. 123 d., Medjun. 56 d., Nar. 7850 d., Prašted. 852.50—860, Srpska 152 d., Zem. 127—130, Obrt. 30—32 (30), Etno 164 d., Kat. 33—32. Ind. pap.: Guttman 203—205 (205), Slavonia 159—160, Slaveks 96—100, Danica 115—130, Drava 375—400, Seferana 420—445, Brod. vag. 150 d., Union 175 bl., Isis 16 bl., Ragusea 485 bl., Trbovlje 463—470 (465), Večve 128 d., Nar. šum. 32—45, Piv. Sar. 205 bl., Nar. mln. 20 bl., Oceania 195—200, Jadr. plov. 570.

Belgrad. Narodna banka 8000, Izvozna banka 830, Belgr. zadruga 7500—8000, 7% inv. pos. 86.50 —87.50, agrari 50.50—51.50, vojna škoda 405—404.

Dunaj. Podon.-savska-jadrana. 82.80, Wiener Bankverein 22.05, Bodencredit 100.20, Creditanst. 53, Escompteges. 21.50, Aussiger Chemische 258, Guttman 25, Mundus 172, Alpine 40.20, Trboveljska 57, Kranj. ind. 33.50, Rima Murany 114.50.

Les

Zaključeni so bili danes 4 vagoni hrastovih podnic in 1 vagon oglja. Povpraševanje je za madiere (smreka, jelka, 1000 m³, 225 + 75 mm v določenih množinah) in za smežzale (200 m³). Tendenca je nespremenjena.

Žito

Po večeršnjem zastoju v hosi je sledil danes zopet močan sunek navzgor: pri pšenici čez 8, pri koruzi 3, pri ovsu 2, pri rži pa 4 točke. Naše tržišče je tem povikom sledilo: pšenica velja danes v Bački 225. Kupeci so rezervirani ter pričakujejo, kaj prines prihodnji dnevi. Vprašanje dneva je, ali gre za borzni manevar v Chicagu, ali so ti zelo bistveni poviški cen v resnici upravičeni. Pri nas se nagibamo bolj k prvi razlagi. Situacija je zelo nejasna.

V Ljubljani notirajo: Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. postaja, plačljivo 30 dni, dobava promptna): pšenica nova, uzadno blago 275—277.50, stara baška 80 kg, 2% 285—287.50, moka 0g vag. bl. fko Ljubljana 400—402.50, koruza baška, mlev. tar. 267.50—270, navadna tarifa 260—262.50, ječmen ozimni 273—275, oves 265—270. Zaključkov ni bilo. Tendenca čvrsta.

Novi Sad. Pšenica bač. stara 217.50—222.50, gor. bač. 215—217.50, nova 217.50—222.50, avgust 200—240, sr. 217.50—222.50, nova 217.50—220, avg. 222.50—225, oves bač. srem. 180—185, ban. 170.50—172.50, koruza bač. srem. 205—210, ban. 202.50—207.50, ječmen 150—155, moka 00 in 0 g 315—325, št. 2 295—305, št. 5 275—285, št. 6 260—270, št. 7 230—240, št. 8 140—150, otrobi: bač. ban. 120—125, mast 100 kg v kantah po 25 kg 2300—2350. Tendenca čvrsta. Promet 112 vag. pšenice, 5 ovs, 41 koruze, 5 ječmena, 2 moke, 1 otrobov skupaj 166 vag.

Budimpešta. Tendenca vzdržana. Pšenica oktober 26.50—26.20, zaklj. 26.19—26.20; marec 28.55—28.20, zaklj. 28.16—28.17. Rž oktober 22.60—22.25 zaklj. 22.26—22.28, marec 24.60—24.38, zaklj. 24.35—24.36. Koruza julij 24.25—24.10, zaključek 24.15—24.20, maj 20.35—20.30, zaklj. 20.28—20.30.

Živina

V Milanu notirajo teleta I. 8.20—9, II. 6.50—8.10, III. 5—6.40. Dne 16. t. m. je bilo prodanih 313 jugoslovanskih telet po 6.80—7 lir za kilogram brez užitnine.

Kočevje

Naši trotoari. O cestah smo že večkrat povedali svoje mnenje. Kolesar in avtomobilist, ki je prisiljen voziti po naših cestah, je v večni nevarnosti za svoje življenje. Toda tudi pešci nimajo lepih poti. Pešpot od Marijinega doma do kolodvorja je strašno slaba. Veliki in ostrí kamni štrlijo iz tal. Veseli smo bili, ko so to pot našodrali s kamni in povrh še s peskom, toda vse to bi bilo treba poplavit z valčnikom, tako pa ima sleherni tujec, ki pride v naše mesto takoj ob vstopu slab utopi. Tudi druge pešpoti bi bilo treba popraviti.

Sveta življenje in vrvenje

Aman Ullah v pregnanstvu

Odstavljeni kralj Afganistana Aman Ullah je s svojo številno družino prišel v Rim, kjer se je nastanil v afganskem poslanstvu; doslej namreč ni niti eno diplomatsko zastopstvo Afganistana v inozemskih prestolnicah priznalo novega kralja Habib Ullaha, ki je zamenil razbojniško puško s kraljevim žezlom. Ves dan so nosili nosači s kolodvora v poslanstvo najrazličnejšo priljago, pa tudi nekatere rimske trgovine so ta dan dobro zaslužile, ker so prodale razno pohištvo, odeje, žimnice itd.

Aman Ullah je drugi dan po prihodu sprejel časnikarje in jim dal zelo zanimiv in originalen intervju, kakršnega more dati samo — bivši kralj. Aman Ullah je bil oblečen v preprosto, sivo meščansko obleko. Poleg njega je bil tolmač, ki je prevajal kraljeve besede na francoski jezik. Aman Ullah je najprej vprašal časnikarje, če imajo pripravljena kaka vprašanja, nato pa je sam začel govoriti v jeziku, v katerem so bile kratke fraze, polne samoglasnikov in zvočnih soglasnikov. Bivši kralj je opisal zgodovino zadnjih dogodkov v Afganistanu. Dejal je, da se je po svoji odločitvi nahajal v Kandaharu in se trudil, da bi spravil na prestol svojega brata, ki pa tega ni hotel, češ da mora kot edini kralj Afganistana ostati Aman Ullah.

V Afganistanu sta dve plemeni, od katerih eno govori afganski, drugo pa perzijski jezik. To je ostalo od nekdanje perzijske države. Obe plemeni sta razdeljeni v dve stranki: Durani in Gilcaji. Vlada je bila v rokah Duranov, ki imajo večino v Kandaharu, medtem ko v ostalih krajih prevladujejo Gilcaji. Ti dve veliki afganski plemeni sta že od nekdanj živeli v neslogi. Stari oče Aman Ullahov se je trudil, da bi ju pomiril in mislil je, da mu je to uspelo. Aman Ullaha, ki izhaja iz plemena Duranov, tekem njegovega desetletnega vladanja niso Gilcaji prav nič motili; ko pa je prišel čas, so bili jedro vstašev, medtem ko so Durani ostali zvesti Aman Ullahu. Šest tisoč Duranov, od katerih jih je bilo štiri tisoč sposobnih za boj, je obkrožilo kralja, ki je, da se izogne bratomorni vojni, zahteval od Gilcajev, da mu razlože svoje razmere. Odgovorili so mu, da bodo ostali zvesti, pa svoje obljube niso držali.

Nato je Aman Ullah navedel časnikarjem vse bitke, ki so se vršile v sedanji vojni. Rekel je, da ne dolži svojega naroda, marveč muslimanske duhovnike, ki so proti njemu organizirali živahno propagando, pripovedujoč preprostemu ljudstvu, da je sovražnik korana. Duhovniki so si izmišljali najrazličnejše stvari o Aman Ullahu, ker so hoteli sami vladati.

Moje reforme, je izjavil odstavljeni kralj Aman Ullah časnikarjem, niso prav nič nasprotovale predpisom korana. Duhovniki so me n. pr. obtožili, da sem prekršil te predpise, ker sem spremenil zastavo Afganistana. Ta zastava je bila dotlej črna z belo mošejo na sredini. Jaz sem jo zamenjal z zastavo, ki je imela črno, rdečo in zeleno barvo, v sredi solnce, okoli pa napis »Allah in Mohamed«. In kje stoji v koranu zapisano, da mora biti zastava take in ne drugačne barve.

Vse moje reforme so bile izvedene v soglasju z zastopniki ljudstva, ali duhovniki so bili nepomirljivi. Hoteli so na svoj način izvrševati pravico, izven zakona; obsodili so na smrt človeka, ki je razbil steklo, oprostili so pa razbojnika, ki je bil kriv nešteto umorov.

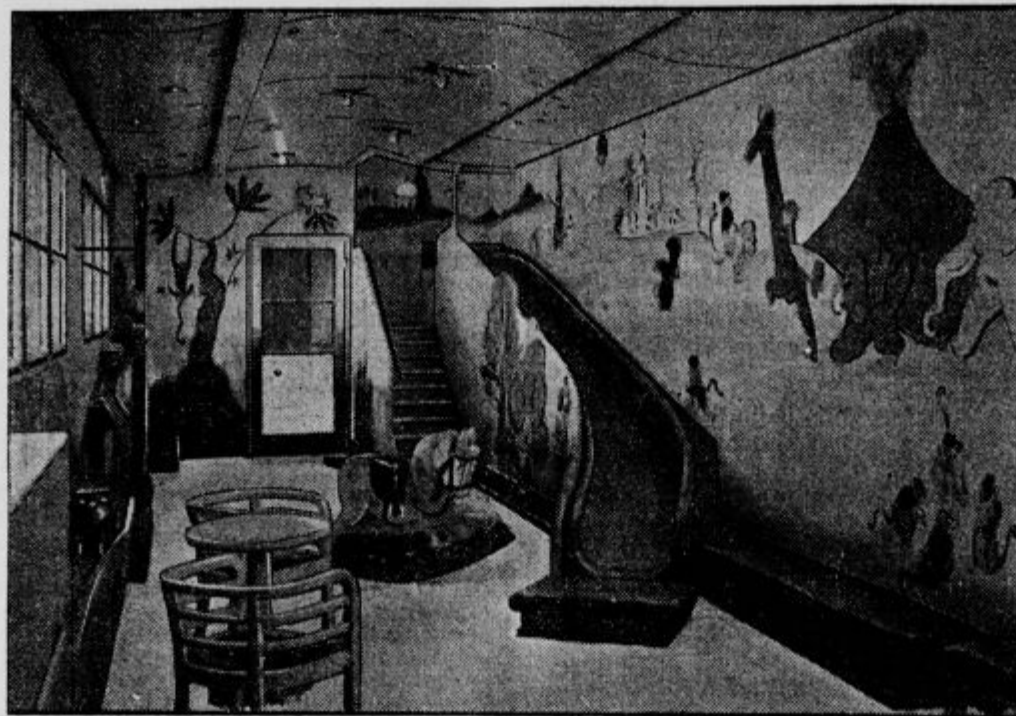
Nato si je kralj prižgal cigaret in nadaljeval: Obtoževali so me nadalje, da sem zahteval, naj vse afganske žene odlože kopre-

ne. Znati je pa treba, da v Afganistanu nosijo kopreno samo meščanske žene, medtem ko imajo kmetice razkrita lica. Jaz sem prepustil ženam, naj se nosijo, kakor hočejo; lahko so nosile kopreno, ali pa hodile okoli brez nje.

Še ena obtožba: Med ljudstvo so trosili vest, da sem hotel svojim podanikom prepovedati, da nosijo brado. Resnica pa je, da se jaz nikdar nisem brigal za to, ali so moji podaniki obriti ali pa puste rasti brado. Kar se pa tiče strojev, katere sem naročil iz Evrope (to so električni stroji, razni stroji za izdelovanje mila, sladkorja itd.), so moji sovražniki razširili vest, da so ti stroji namenjeni za sežiganje mrtvecev; torej zopet kršitev Mohamedovih zapovedi, ki zahtevajo, da se trupla mrtvih ne sežigajo. Jaz sem vedno spoštoval zapovedi preroka, medtem ko so si duhovniki izmišljali stvari, ki jih sploh ni v koranu.

Vse moje delovanje je šlo za tem, da dam vsem svobodo v okviru muslimanskih postav. Hotel sem iz Afganistana napraviti napredno državo. Ustanavljal sem šole in bolnišnice. Sedaj so vse te šole in bolnišnice požgane. Porušili so tudi muzej v Kabulu, kjer se je nahajala redka in dragocena zbirka Budinih kipov.

Uzurpator Habib Ullah ali Bača-i-Sakao

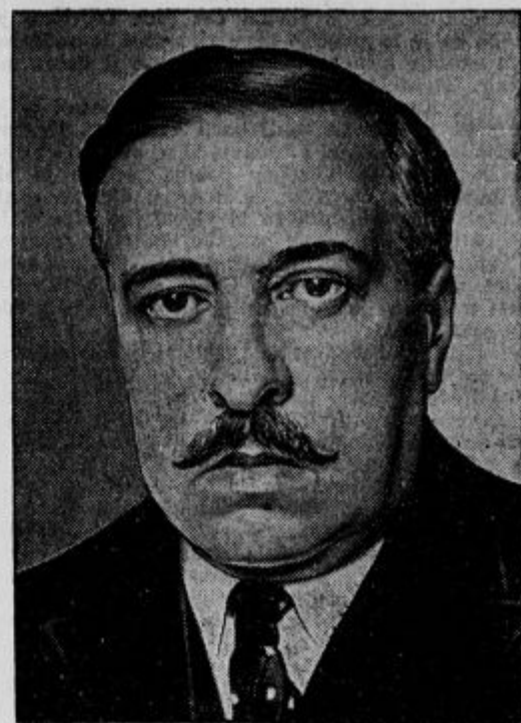
Kako je na parniku preskrbljeno za otroke. Te dni je odplul prvič v Ameriko največji nemški parnik »Bremenc«, ki je zelo moderno in udobno opremljen. Kakor nam kaže slika, je preskrbljeno tudi za otroke, ki imajo svojo sobo, kjer so na razpolago najrazličnejše igrače.

je nepismen ropar. Kdorkoli bo prišel na prestol za njim, bo moral vse popraviti. Jaz sem se prostovoljno odpovedal prestolu, da se izognem državljanski vojni, ki sedaj divja po celi državi. Nekateri generali so dvignili crožje proti uzurpatorju. Z njimi je tudi moj brat. Prepričan sem, da delajo zame. V vsakem slučaju pa upam, da bom še nekaj let preživel v svojem kraljestvu.

Mladostna šala ga rešila bede

Pred 22 leti se je pojavil v Varšavi eleganten mladenič, ki je kar razmetaval denar in plačal vsak, tudi najmanjši račun z bankovcem za 500 rubljev; ostanek je navadno pustil natakarnjem ali nameščencem trgovine, kjer je kaj kupil. Policiji se je zdel mladenič sumljiv in ga je aretirala. Istočasno je pri-

jela varšavska policija iz Moskve obvestilo, da je bilo tam vlomljeno v neko banko in ukradenih milijon rubljev in sicer v bankovcih po 500 rubljev. Šef varšavske policije je bil prepričan, da je ta vlomilec v njegovih rokah. Mladenič pa je vztrajno tajil in se obnašal zelo hladnokrvno, kakor da bi bil trdno uverjen, da bo kmalu dokazal svojo nedolžnost. In res je dva dni nato prejel šef policije iz Moskve dve brzojavki. V eni se je poročalo, da je bil dotični bančni vlomilec prijeto v Sibiriji, v drugi pa, da je zaprti mladenič sin mnogokratnega milijonarja Perepločikova. Policijski šef je takoj odšel v zapor, spustil mladeniča, ga povabil k sebi na kosilo in se opravičil. Vprašal je mladeniča, kako se je počutil v zaporu, nakar mu je mladi Perepločikov odgovoril: »Bilo je zelo interesantno, samo razgled na pušobno dvorišče me je motil. Kaj, če bi tam na dvorišču zgradili lepo hišo?« In mladenič je naslednji dan, preden je odpotoval, res to izvršil; dal je potrebni kapital, da se na dotičnem mestu zgradi lepa štirinadstropna hiša. »Če mi bo nekoč potreba, se bom naselil v tej hiši, dotlej naj pa bo dom za mestne uradnike.« Po revoluciji je družina Perepločikova čisto propadla. Mladi milijonar, kateremu so starši že umrli, je taval nekaj let po Rusiji in se na razne načine preživljal. Pred mesecem dni se mu je posrečilo, da je ušel čez mejo in prišel v Varšavo. Tavažoj po mestu se je nenadoma ves začuden ustavil pred štirinadstropno hišo, na kateri je bila marmornata plošča z napisom: »Dom mestnih uradnikov — last mladega Perepločikova.« Bedni emigrant se je spomnil svoje nekdanje kaprice. Šel je k mestnemu načelniku, kjer je vse uredil. Sedaj je emigrant Perepločikov zopet bogat človek in stanuje v štirinadstropni hiši, katero je pred 22 leti sezidal — za šalo!

Hugon Hofmannsthal, slavni avstrijski pesnik, se je radi samomora svojega sina tako razburil, da ga je zadela kap, ko se je pripravljala na pogreb. Umrl je, ne da bi se zavedel.

mož v svojih ameriških oblekah v Evropi izgledal smešno. Svetovalec sestavi nato seznam oblek, ki jih dobro oblečen Anglež potrebuje, z vsemi potrebščinami. Seveda njegov nasvet ni zastoj, ampak prav dobro plačan. Vrhu tega pa dobi še pri trdkah, ki jih priporoči svojemu klijentu, primerno nagrado.

Nevaren inkognito

Angleški prestolonaslednik in njegov brat Henry sta prišla pred nekaterimi leti, ko sta bila na lovu, v samotno ležečo kmetško hišo, kjer sta prosila za kozarec vode. »Ali vama smem dati skodelico čaja?« je ljubeznivo vprašala kmetica. Tujca sta sprejela ponudbo in se medtem, ko sta čakala na pijačo, razgovarjala s kmetom, ki je imel posebno piko na lovce. »Letajo po jarkih in čez travnike,« je godrnjal, »in prav nič ne pomislijo, koliko škode s tem napravijo.« — »Pojdi, pojdi, prijatelj,« je odgovoril prestolonaslednik smejoč se, »ne smeš pretiravati. Poglej naju. Midva sva vedno previdna, razumeš? Kolikor se spominjam, še nisva nikdar ničesar poškodovala.« — »Ze močoč,« je brundal kmet, »ampak jaz gospodov lovcev raje ne vidim. Najljubši so mi, če so prav daleč od mene... V kratkem, na primer, bomo imeli zopet zabavo.« — »Kako misliš?« — »No, slišal sem, da bosta prišla prestolonaslednik in njegov brat na lov.« — »Je li to res?« — »Ja... tako vsaj pravijo. In jaz vama, gospoda moja, rečem: Princ si bo danes ali jutri še vrat zlomil... da, da... Prav škoda je za fanta, ampak pri vseh neumnostih, ki jih uganja, ni drugega pričakovati.« — »Znaš prav imeti,« je pritrdil princ in s prijaznim nasmehom vzjel skodelico čaja, ki jo je kmetica pravkar postavila predenj.

Smešnice

Zdravnik: »Ali je bil v vaši rodbini kdaj kak slučaj norosti?«

Moderna žena: »Ne, razun da si moj mož domišlja, da je on gospodar.«

*

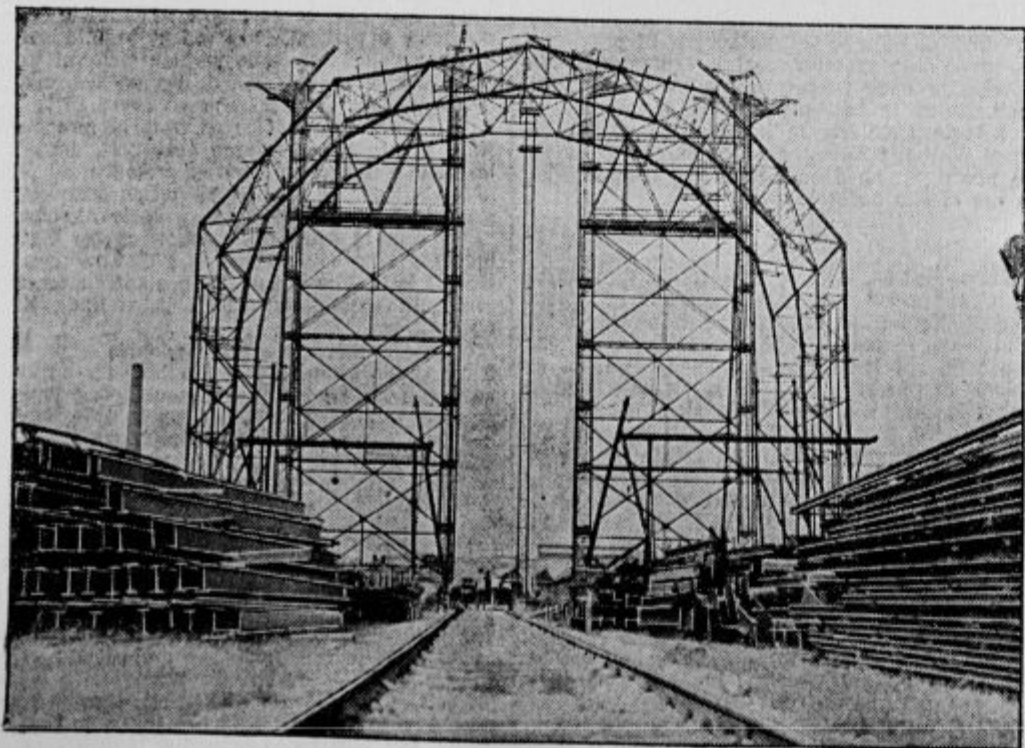
Župnik: »No, Jakec, ali boš tudi ti postal duhovnik, ko boš velik?«

Jakec: »Ne, jaz ne maram za nedeljsko delo, vi pa imate ravno ob nedeljah največ opraviti.«

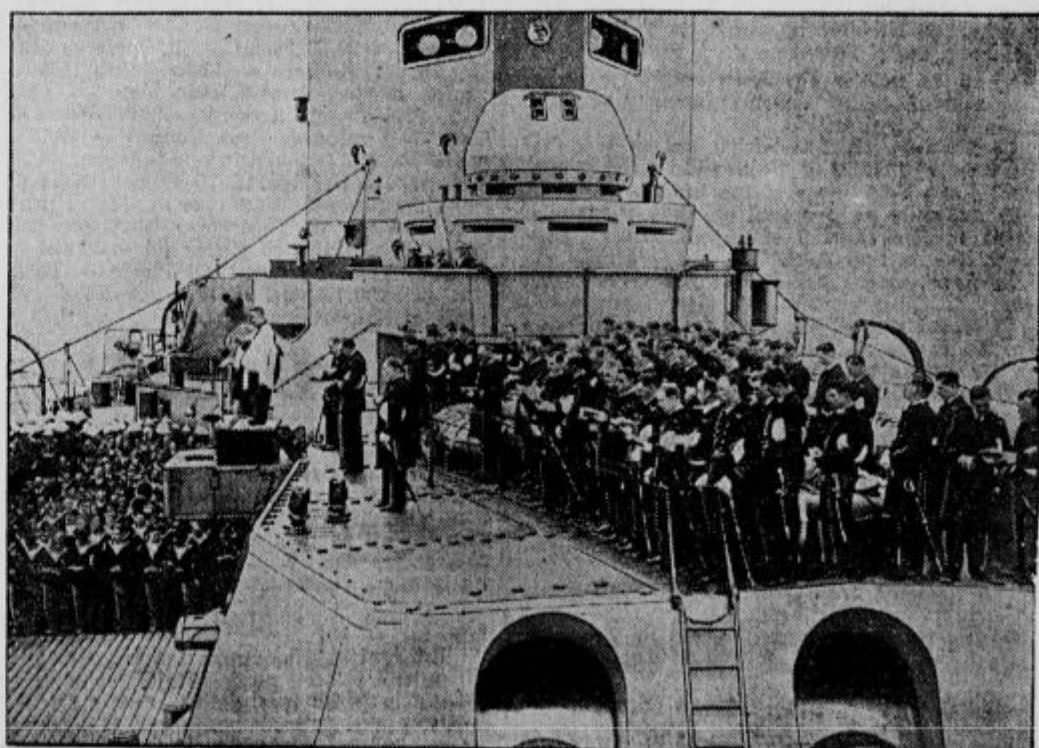
*

Pacijent: »Mar v resnici mislite, da me bode te ozdravili?«

Zdravnik: »Brez dvoma. Vaš slučaj je baš moja specialiteta. Nekega bolnika, ki je imel enako bolezen kot vi, sem namreč zdravi/ celih dvajset let.«

Nova zrakoplovna lopa. V Friedrichshafenu so začeli graditi novo zrakoplovno lopo. Že prvi obok, ki je dovršen, kaže, kako ogromna bo stavba, namenjena za nove Zeppeline.

Žalna služba božja na morju. Na mestu, kjer se je potopila angleška podmornica »H 47« in z njo 22 mornarjev, se je na križarki »Rodny« vršila svečana žalna služba božja angleške mornarice.

Za duha in srce

Eseji

Ce zasledujemo eseje znamenitih naših sodobnikov, opazimo v glavnem dve vrsti esejev, ki se v taki dele po svojem značaju. Ni moči odrediti eseju, kakor se dandanašnji v slovstvu pojavlja, poleg razmatranja o predmetu, ki si ga jemlje za vsebino, neko kritično stremenje, ki mu ni toliko do ocene, kolikor do tomlačenja. Če vidimo torej na eni strani eseje, v katerih razpravljajo avtorji o vprašanih, ki se dotikajo razkorov in stavkov etičnega ali estetičnega značaja, ter imajo načelne ugotovitve za smoter, nam veljajo taki eseji kot poizkusi izpopolnitve in poglobitve splošnih razkorov o teh dveh temeljnih naukih sloveske omike. Vedno pogosteje pa srečujemo v sodobnem slovstvu poizkuse, v katerih razmatravajo avtorji avtokritično o razmerju splošnih temeljev omike do njih lastne osebe in do njih lastnega dela.

V mnogih primerih si moremo zabeležiti to kot poseben pojav našega časa. Kdaj je n. pr. romanopisec v podobni poizkusa, ki se mu jasno vidi dvom o lastnem početju, razpravljaj o svojih umetniških nalogah ter take poizkuse kot posebno slovstvo samoočrte objavljaj? Človek ki na prvi mah obsodil, češ, umetnik pač ni veliko pridat, ki svoje lastno delo tomlači in opravičuje. Toda ni v tem vsa resnica, ker je ta pojav vse presplošen ter ga srečujemo pri najboljših prej kot pri manj vrednih umetnikih našega časa.

Paul Valéry, eden največjih francoskih pesnikov našega časa, se trudi že dolga desetletja, da bi dognal temelje estetike, ki bi bila prikladna njegovemu umetniškemu ustvarjanju, a jo vedno znova začenja, neprestano popravljaj (Variété, L'âme et la danse, Rupalinos ou l'architecte). Pesnik in dramatik Paul Claudel enako piše apološko svojo pesnikovanje (Positions et propositions). Francois Mauriac je pa naravnost klasičen primer sodobnega pisatelja, ki brani svoje postojanje in utemeljuje svoje ravnanje. Posebno zanimivo so njegove razprave, ki obravnavajo vprašanja, ki mu jih kot katoliškemu romanopiscu neprestano stavlja življenje in umetniško delovanje (Dieu et Mammon). Poglejmo spet Francisa Jammesa, ki je tako čist in preprost poet, da svoje prave nature niti v eseju, niti v polemični razpravi ne more zatajiti, pa vendar piše apološko svoje umetnosti (L'art poétique).

Med Nemci naj navedem le sledeči imeni: Thomas Mann in Hermann Hesse. Iz vseh njih esejev vidimo, da nikakor niso več tako gotovi svojega početja kakor njih predhodniki. S. Š.

Zolija Nalkowska

Število ženskih avtorjev v poljski književnosti razmeroma ni majhno, še posebno pa se uveljavlja njih delo sredi živečega pokolenja. Ne ena izmed njih tekmuje z najslavnejšimi prvaki peresa, a zdi se, da prvo mesto vendarle zavzema Zolija Nalkowska, avtorica številnih literarnih del, izmed katerih nekatere predstavljajo najmočnejše proizvode novejšje poljske proze. Pisateljica pripada onim avtorjem novega časa, ki so sicer že pred svetovno vojno naznačili smer svojega literarnega ustvarjanja, a so se vendarle poglobili in dozoreli prav za prav šele v zadnjih letih. Poleg velikih oblikovnih sposobnosti, ki v prvi vrsti označujejo umetnika-oblikovavca, jo odlikuje velika neodvisnost in samoniklost, kar tudi govori v prilog močne osebnosti. Loči se od najnovejših struj, ki jim je kult življenja izhodišče in cilj, saj je zanj močno značilna črta prav »brezinteresantnost«, kar ima svoje korenine razen v notranji organizaciji osebnega duha nedvomno tudi v idejah »larpurartistov«, literarne struje, močne v dobi njene mladosti. Ta njen stilizem, ki je estetična posledica idejnih podstav intelektualizma, ki ji je v najvišji meri lasten, imenujejo nekateri »beg od življenja«, drugi — zdi se, da imajo ti bolj prav — vidijo v tem prizadevanje doseči čisto umetniško formulacijo življenja. Morda je poizkus v novejši poljski dramatik (St. Ig. Witkiewicz), ustvariti umetnost »čiste forme«, tu našel analogen pojav v prozi. Odtod tudi čustveni hlad, ki ga nadomešča le visoki artizem besede. Snovno izhodišče tvori pisateljica ženskošt v vseh svojih značilnostih, vendar ne v smislu »večnoženskega«, njene postave so v prvi vrsti estetične preobrazbe lastne duše, neprestano čuva nad njimi njena misel, kar ima tudi v formalnem oziru za posledico neredke osebne monologe in reflektiranja, ki jih pisateljica stavlja med tekst. Radi tega imajo njeni spisi, kljub lirizmu, značaj hladne analize, ne pa ognjene, elementarne strasti. Njena najznamenitjša dela so: »Zenske«, ki so takoj pokazale, da je pisateljica usmerjena drugam, kot običajna ženska literatura, »Družbenice«, »Narcize«, »Grof Emil«, poizkus »sodobnega romana« s protivno smerjo, »Knjiga o prijateljih«, kjer nam pisateljica odkriva živalski svet, in končno iz najnovejšega časa »provincionalni romani« z naslovom »Zla ljubezna«, ki je posledica »zmenega« značajeve, kar tvori eno izmed osnovnih ter pisateljicini filozofije. — Fr. V.

Vera in kultura

JUGOSLOVANI V NAJUJZNEJSI SKOFIJI SVETA.

Na slovesnosti o priliki proglasitve Don Bosca za blaženega je med drugimi prišel v Rim tudi škof najjužnejše skofije na svetu, msgr. Jara, apostolski vikar v Magellanu. V pogovoru s katoliškimi časniki je podal o svojem misijonskem ozemlju naslednje zanimive izjave: Magallanski vikariat je v resnici najjužnejša skofija na svetu. Onstran Kap Horna, ki je najjužnejša točka naše skofije, leže samo še Šetlandski otoki in tečaj. Moja prestolnica Punta Arenas, ki se po nedavni odredbi škopske vlade imenuje Magellan, je lepo majhno mesto z 22.000 prebivalci. Panamski prekop je mestu gospodarsko škodoval, kljub temu pa še vedno cvete trgovina s sosednimi ozemlji. Podnebje je ostro, vendar dežele ne pokriva led in zemlja je plodna. Na naših gričih se pase 4 milijone ovac. Magallanska dežela zavzema v ožjereji četrti mesto na svetu, pred njo so samo Avstralija, Argentina in Uruguay. Nedavno so na otoku Cambridge-u odkrili marmorne sklade, ki po kakovosti prekašajo carrarske kamenolome. — Moj vikariat šteje 55.000 duš, med temi 5000 protestantov, ki prebivajo večinoma na Falklandskih otokih. Ti otoki leže tri dni oddaljeni od kopnega.

V moji skofiji prebiva tudi 25.000 Jugoslovancev, ki podnebje dobro prenašajo in očitujejo veliko vdanost do cerkve. Ostalo prebivalstvo so Cilci

Glasba

Tamburaška šola, teoretično-praktična. Spisal prof. Marko Bajuk. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Ze na prvi pogled se ti knjiga po svoji zunanosti prikupi: papir je izvrsten, trpežen, pisava jasna, pregledna, oblika primerna celo za žep. Odprti jo! V uvodu pisatelj kratko omeni pomen tamburanja pri nas in pri bratih na jugu. Obrne se do vseh onih, ki tamburanje podcenjujejo: tamburanje je važna umetnost, če ne najpopolnejše vrste, vendar umetnost je. Zbuja namreč v tamburašu čut za lepo glasbo, za ritmični čut, za lepo melodijo, seznanja ga s harmonijo in z velikim številom pesmi, ki bi mu sicer ostale neznanca dežela. Pomen tamburanja je tudi v tem, da se goji ponajveč le v zboru in s tem zbuja čut tovarištva in družabnosti, ki je po vojni tako pogrtešamo. Zato je treba upoštevati tudi njegovo drugo socialno-gospodarsko stran: fantje se zbirajo ob prostih večerih k skupni igri, namesto, da bi posedali po beznicah in se pripravljali za poboje, ki tako radi zaključujejo pijančevanje. V tem moram pritruditi pisatelju v svo dušo. Za te pripombe, ki jih ni mogoče overiti, sem mu hvaležen.

Prvi, teoretični del vsega najprej v zelo pregledni obliki vse, kar je treba tamburašu vedeti o notah, nehajih (pavzah), legi tona, kijuhih, lestvicah, prestavnih znakih, taktih itd. Skratka: tu dobiš v skróeni pregledni sestavi vso potrebno glasbeno teorijo. Spisana je, daš izredno skróeno, vendar tako jasno, da se je more vsakdo sam brez učitelja naučiti. Izrazi so vsi domači, slovenski in tako izbrani, da jih mora vsakdo razumeti. Naši so, kakor je sploh vse imenstvo naše, jasno in izrazito.

Drugi, praktični del je kaj pestro prepleten s splošnim in podrobnim opisom posameznih tamburic. Opisi se naslanjajo na jasne slike in točne označbe. Za vsak instrument najdeš opisana sledeča poglavja: opis (podrobn, specijalni), ubor, razdelbo s sliko, držo, ubiranje, drsanje, nalogo in vaje z vsemi potrebnimi pripombami, ki so za vsak instrument posebej potrebne.

Izredno dobro bo došlo poglavje o sestavi tamburaških zborov. Marsikje ne vedo, kako bi začeli, ali pa začno nerodno z napačno sestavo. Zato ne morejo do uspeha in prenehajo. V poglavju pa je tudi zmernih zborovodij. Pevska zveza je to stran glasbe premalo upoštevala ali jo sploh popolnoma prezrla: daš je bilo o tem že večkrat govora na občnih zborih. Naši organisti pa tudi niso vsi zmorni, da bi vodili kar tako tamburaške zbere, ker v Ljubljani nimajo prilike, da bi se do dobra seznanili z njih ustrojem. Zato so kolebali zbori od meseca do meseca, včasih glasneje zabrenkali zato, da so zopet utihnili, ker niso znali dalje. Zdaj je prilika dana. Vsak tamburaš naj bi si nabavil šolo, v kateri najde vse potrebno. Iz nje se more vsak glasbeno primerno izobražen človek toliko naučiti, da lahko s pridom prevzema vodstvo tamburaškega zbora. Pri naših podeželnih prireditvah zelo pogrtešamo instrumentalne glasbe, to vemo predobro vsi, ki pač imamo opravka z večnimi prireditvami. Orkestru nimamo, niso mogoči, harmonji, ne opravi nič, klavirjev nimamo, ker so predragi, nerodni za transport z odra na oder, manjka nam pa tudi dobrih klaviristov. Zato vidim v tamburaških zborih najlepšo rešitev tega vprašanja.

Jugoslovanska knjigarna je že marsikdaj posegla in pomagla tam, kjer drugi niso mogli ali ne hoteli. Tudi z izdajo prepotrebne tamburaške šole je veliko doprinešla k naši splošni glasbeni kulturi, za kar ji gre priznanje brez pridržka, šoli pa najtoplejše priporočilo. T...Š.

»The Slavonic Review. Julijska številka te slavistične revije, ki sta ji urednika Seton Watson in Bernard Pares, ima precej razprav o južnih Slovanih. Najvažnejši je prispevek knjižničarja jugoslovanskega prosvetnega ministrstva o posrednem vplivu Byrona preko Puškina, Lermontova in Mickiewicz na Jugoslovane. Razprava ruskega publicista Semnjona Raporta o muslimanskih pisateljih, ki so pisali o Slovanih, se nanaša samo na Rusijo, dočim pušča ob strani dela muslimanov o Jugoslovanih. Stjepan Babčev piše o dobi carja Simeona v Bolgariji. V knjižnem pregledu poroča Seton Watson o knjigi Teodorja Sosnoskega o Francu Ferdinandu, ki jo priporoča, četudi opozarja na par nekritičnih trditve o sar. atentatu. D. P. Subotić piše o Ristić-Kaugrinom »Srbsko-hrvatsko-nemškem slovarju«. V besednjaku popolnoma prevladuje ekavščina. Besednjak je eden najboljših, če ne najboljši od dosedaj izdanih. Ameriški slavist Noyes govori o drugi izdaji angleško-hrvatskega in hrvatsko-angleškega slovarja, ki ga je izdal v Pittsburghu hrvatski odvetnik dr. Bogadek. Radi velike praktične vrednosti ga priporoča dijakom, ker je najprikladnejši, boljši in popolnejši od vseh dosedaj v francoskem, nemškem in angleškem jeziku izdanih besednjakov, izvemši drago Broz-Ivekovićevo delo.

JAPONSKI BUDDHIZEM DOBIVA NOVO MOČ.

Katoliška korespondenca poroča iz Kyota na Japonskem, da se buddhizem na japonskem znova razcveta. Mnogoštevilni tovarnjari buddhističnih devotionalij v Kyotu izjavljajo, da se njihova kupcija od leta do leta lepše razvija. Buddhistični templji v cesarstvu se olepšujejo; zahteva se tudi vedno več domačih oltarjev, za katere izdajo bogataši po 10 do 20 tisoč jenov. Od 48 milijonov pristašev buddhizma jih je polovica na Japonskem. Sintozem, njegov najbližji tekmeč, ima samo tretjino toliko pripadnikov. Nujen dokaz za življensko silo buddhizma je tudi močno naraslo število njegovih svečnikov. Ti svečniki in svečnice se dele na 12 različnih sekt in štejejo tačas 54.619 oseb. (Katoliških duhov-

nikov je na Japonskem samo 221.) Krščanstvo na notranji razvoj japonskega buddhizma ni ostalo brez vpliva. Življenje katoliškega duhovnika je vzbudilo splošno pozornost, toda večina Japoncev je mnenja, da nauk o odpovedi ni primeren za moderni čas. Mnogo bližji jim je ameriški protestantizem s svojo ožjenjo duhovščino. Domači protestantski duhovniki in liberalno usmerjeni borci delujejo v tesnih medsebojnih stikih, kakor je pokazal verski kongres leta 1928 in mnoga druga dejstva. Katolicizem zavzema na Japonskem zelo skromno mesto, kljub temu se uveljavlja. Lani je število katoliških vernikov naraslo od 87.581 na 89.390.

ZBIRANJE KNJIG ZA Vatikansko knjižnico.

Pij XI. je začel svoje jubilejno leto z otvoritvijo nove vatikanske knjižnice. S tem je znova pokazal, kako zelo se mu je kot bivšemu knjižničarju vselila v srce ljubezen do knjig. Sedaj so razne osebnosti v Italiji in inozemstvu dale po-

budo, da se po vsem svetu zbirajo knjige za pečevo knjižnico. Kajti daš ima »Vatikanc« prvenstveno zbirko cerkvenih zakonikov in drugih redkih izdaj, vendar število njenih knjig ni posebno visoko. Tudi z eno samo knjigo, tako naglašja Kat. korespondenca, se da izpopolniti marsikaka vrzel, delu samemu pa se s tem daje nova prilika, da postane znano širokemu svetu.

Orel

Prosvetni tečaj Slovenske orliške zveze, ki je bil določen za 21., 22., 23. julija t. l. na Homecu, se zaradi nepredvidenih ovir preloži na 11., 12., 13. avgusta. Došle prijave ostanejo veljavne tudi za te dni. Na veselo svidenje!

Prireditve in društvene vesti

Šišenska Prosveta priredi v nedeljo, dne 21. julija t. l., izlet k Sv. Joštu. Odhod ob 5.15 zjutraj z gorenjskega kolodvoja. Za sv. mašo preskrbljeno. Člani in vsi prijatelji društva, udeležite se polnoštevno. — Odbor.

Sport

Izlet Motokluba »Ljubljana« v Pletenje. Motoklub »Ljubljana« priredi v nedeljo, dne 21. t. m. izlet v Pletenje na Dolenjci. Ob tej priliki bomo obiskali tudi sloveči kartuzijanski samostan v Pletenju. Start ob 7 zjutraj s Kongresnega trga. — Člani in po njih povabljeni gostje dobrodošli. — Odbor.

SK Elan, Novo mesto: SK Grafika. V nedeljo, dne 21. julija se odigra zadnja prvenstvena tekma letošnje sezone. Nasproti si stojita prvak provinc SK Elan in prvak ljubljanskega IL razreda SK Grafika. Oba kluba bosta napela gotovo vse moči, da bi napredovala v I b razred ljubljanskih klubov. Kot predtekmice se vršijo juniorske tekme za pokal Ilirije. Te tekme so še vedno nudile pravo lepo in zanimivo igro, ter pokazale naš nogometni naraščaj v najlepši luči.

Razne sportne vesti

JNS ima s protesti radi tekem za državno prvenstvo polne roke dela. Sedaj sta brzojavno protestirala splitska podzveza in Hajduk. Odločno zavračata vse vesti o surovi, življensko nevarni igri svojih igralcev, opozarjata pa na ostro igro Haskovih igralcev, radi katerih je sodnik odredil dve 11-metrovki. V brzojavu zahtevajo preiskavo po JNS na licu mesta, groze celo, da bodo interpellirali glavni zbor JNS. Velike debate se vodijo radi Markoviča. Iz predložene materijala je razvideti, da je Markovič dal izjavo, da bo igral v Sarajevu, medtem je pa odšel v Belgrad. Kakor izgleda je gre grešnik Markovič sam, in ne bi bilo pravilno, da bi nosil eventualne posledice BNP, velika krivica pa, ako se celo klub kaznuje. »Jutarnji List« gre celo tako daleč, da ako JNS reši spor radi Markoviča ne da bi razveljavil odigrane tekme, mora dovoliti nastopanje bivšim profesionalnim igralcem Babiću II in Gazariju. S to zahtevo se vidi, od kod in kam pih veter.

V nedeljo se tekme za državno prvenstvo nadaljujejo. V Belgradu igra BSK in Gradjanski. Izid te tekme bo predvidoma pokazal, kdo od teh dveh ima največ izgledov na naslov državnega prvaka. V Splitu igra BSK Jugoslavija in Hajduk. Zanimivo je pri tem kolu, da obe tekmi vodita domača sodnika. V Belgradu Kujundžić, v Splitu pa Rosenfeld.

V Ljubljani se bo vršil plavalni miting Ilirija: Gradjanski iz Karlova. Prireditve se bo vršila v modernem, higijeničnem sportnem kopališču SK Ilirije.

SVETOVNA VISOKOŠOLSKA PRVENSTVENA LETA 1930. V DRESDENU.

Vemo, da priredi ta prvenstva leta 1930. Nemčija. Za izvedbo prvenstvenih tekem se po-tegujejo Altona, Köln, Darmstadt in Dresden. Sliši se, da ima Dresden zelo veliki nad, da se prireditve njemu izroči. Merodajni mestni krogi, ki so vodili pogajanja z Mednarodno dijaško zvezo (Confédération Internationale des Etudiants), so trdno o tem prepričani. Dresdenski kolegij mestnih zastopnikov je dovolil za prireditve tekem že jamstveno vsoto 30.000 mark. Za Dresden govori posebno okolnost, da se bo vršila tam leta 1930. velika mednarodna higijenska razstava.

ZBOROVANJE SVETOVNE VESLASKE ZVEZE.

Mednarodna veslaška zveza ima svoj redni občni zbor 15. in 16. avgusta v Varšavi. Zanimivo je, da prav dežele, ki so v veslaškem sportu vodilne, zvezi ne pripadajo, in so torej na pogajanjih v Varšavi desinteresirane. Te dežele so Anglija, Amerika, Avstralija in Nemčija. Vsekaror je pa uveljavljanje vreden predlog Nizozemske veslaške zveze, ki daje pobudo, da se evropske prvenstvene tekme v bodoče vršijo na stalni regatni progji v Srednji Evropi. Letošnje tako zvane evropske prvenstvene tekme se vršijo 17. in 18. avgusta v Bydgoszu na Poljskem; za leto 1930. je določena regatna progja na reki Mozi pri Lüttichu (Liège) v Belgiji.

BUDIMPEŠTA GRADI SPORTNE NAPRAVE.

V Budimpešti se je vršila konferenca, na katero je povabil naučni minister grof Klebelsberg vodilne osebnosti velikih sportnih zvez. Kot zastopnik mesta je prišel župan Ripka z nekaterimi občinskimi svetniki. Najvažnejši zaključek razgovorov je bilo naznanilo ministrstva, da se bo na Margaretnem otoku blizu mosta čez Donavo zgradila velika plavalnica. Minister je dejal, da bo plavalnica v prihodnji pomladi že uporabljiva.

Župan Ripka je poudarjal požrtvovalnost mestnega zastopstva za sportne namene in je povedal, da je vstavljenih v letošnji proračun budimpeške občine več kot dva milijona peng za sportne namene. Kot zastopnik Ogrske nogometne zveze je zahteval Zsrnoczay, naj se dovoli glede na prihodnje velike nogometne tekme v Budimpešti brezobrestno posojilo 1 1/2 mil. pengö. S tem posojilom naj bi se izgradili obe veliki mestni sportni igrišči, ono v Hongarie in ono Ferenczvarosa. Zastopnik zveze drsanja po ledu je napovedal gradbo drugega umetnega drsalnišča; zahteval pa ni nobenega denarja, temveč samo moralno podporo merodajnih činiteljev. — To se da hitro doseči. — Pač pa so zahtevali denarja funkcionarji raznih drugih sportnih zvez, tako za zgradbo kolesarskega dirkališča in za napravo smučarske stakalnice. Zanimanje za sport je na Ogrskem prav zelo veliko.

NOGOMET V ANGLESKEM PARLAMENTU.

Nečuvno visoke odkupne vsote, ki so jih v zadnjih letih v Angliji in v Škotski zahtevali in dobili za dobre igralce, so zbudile pozornost v vsej javnosti. Nešteti članki so bili pisani o predmetu »odkup«, ki spada med najbolj nerazveseljiva zla modernega sportnega obrata, ki se

mu pa tudi ogniti ne moremo. Sedaj naj se peča s tem predmetom tudi angleški parlament, kajti poslanec Gunston iz Walesa hoče energično nastopiti proti odkupovanju v angleškem nogometnem sportu. Hoče dati pobudo za zakon, da se odkup v vsaki obliki prepove, in utemeljuje svoji predlog z ugotovitvijo, da je moderne države ne vredno in da se v moderni državi tudi misliti ne more, da igra vca kar enemu klubu vzamejo in ga drugemu prodajo, pogosto proti njegovi volji. Vidi se iz Gunstonovega argumentiranja, da je o vsej stvari sicer nekaj slišal, da pa ne razume bistva. V tem smislu mu odgovarja in ga napada angleško sportno časopisje in pravi, da naj v prvi vrsti ustvarijo nogometne zakone oni, ki o tem kaj razumejo, ki so sport vzgredli in ki ga nadzorujejo. Vsak človek ve, da sistem odkupovanja ni ravno idealen način postopanja, da je pa potreben, ker ni nikakega polnovernega nadomestila za urejanje in nadziranje pri prestopih igralcev.

Ce bi angleški parlament zares tak zakon sklenil, se mu bo ravno tako godilo kot prej davku pri stavih. Kmalu bi se zakon pokazal kot popolnoma brez vrednosti in bi postal nepotreben. Sedaj legalno se vršči odkupni način in se vrši potem na skrivnem, ker prehajajo igralci od kluba do kluba samo z njih vednostjo in z njih voljo in torej ne more biti govora o kakšni prodaji. Klub, ki igra vca odda, je pri odkupu prizadet, in prav tako klub, ki igra vca potbuje. In igralec sam, ki ima navadno tehtne razloge zasebnega ali sportnega značaja, da menja klubske barve, se naravno za odkupno vsoto tudi zanima, ker je na nji odstotno udeležen.

Največja glavnicah angleških profesionalnih klubov so igralci. Kako naj se vrši odkup brez prestopa? Morali bi vpeljati dolge karentne dobe, igralcev ne bi izpustili, igralci sami bi pa imeli možnost, da dosežejo po temnih tajnih p. tih razne ugodnosti, do katerih seveda nimajo nobenih pravic; za kulisami bi se trgovalo in barantalo, zahtevalo in podkupovalo, in končni rezultat bi bilo še slabše ožrače kot je ono, ki so ga povzročili velikanski odkupi zadnjih let.

Tako odgovarja angleško sportno časopisje Gunstonovemu predlogu. V bistvu ima Gunston prav, samo ni videti dobro poučen in tudi ne nudi nobenega pravega nadomestila. Debata v parlamentu bo vsekako zelo živahna, kar tudi drugače pričakovati ni; prvič je Anglija sploh dežela sporta, potem so bili pa tudi skoraj vsi poslanci nekoč aktivni sportniki ali pa so še.

16 IGER IN 16 ZMAGI

Omenili smo Walizance, ki so v Kanadi 16-krat igrali nogometne tekme in so 16krat zmagali. Prečkali so vso ogromno deželo od vzhoda proti zapadu in nazaj in so povsod zmagali. 16-krat! Najmočnejši so bili nasprotniki v mestih Toronto in Montreal, a tudi tu je zmaga la izborna kakovost velebritanskega nogometnega sporta. In vrhu tega še niso bili najboljši igralci, ki so bili na turneji. Sestavimo dosežene uspehe: V juniju proti Montrealu 3:1, proti Hamiltonu 1:0, proti Toronto 4:1, proti Reina 7:0, proti Winnipegu 7:2, proti Caligary 10:1, proti Nanaimo 3:0, proti Vancouveru 9:0, proti Victoria 1:0, proti Vancouveru 2:1, proti Edmontonu 2:1, proti Sascatoonu 6:1, proti Winnipegu 4:2; v juliju proti Toronto 3:1, proti Hamiltonu 2:1 in proti Montrealu 2:1, skupaj 66:13. Nogometni sport je v Kanadi sicer že zelo napredovala in je deloma tudi že izrinil rugby in baseball, pa seveda še niti daleko nima onega pomena kot na Angleskem ali na evropskem kontinentu. Veliko je nogometnih klubov, pa imajo tudi veliko ovir. Glavni nasprotnik nogometu je avtomobil. Proti naplačilu 50 do 100 dolarjev dobiš že avtomobil in se pelješ ob nedeljah in praznikih ven v čudovito lepe gozde, na katerih je Kanada tako bogata. Med tednom pa na Kanadec, ki mora trdo delati, za sport nima dosti časa. Zanimivo je, da imajo skoraj vsi klubi svoja igrišča le v zakupu. Od velikih klubov ima lastno igrišče le Ulster United v Toronto; stalo le 7 milijonov dinarjev.

NEMSKA VIJOKA ŠOLA ZA TELESNO VZGOJO IN INOZEMSTVO.

Kako visoko cenijo v inozemstvu pomen te šole za telesno vzgojo, pričajo številni obiski inozemcev v študijske svrhe. Pred kratkim je posejtilo to šolo in berlinski sportni forum 40 inozemcev. Ze več tednov proučujejo sistem in metodiko nemške visoke šole za telesno vzgojo vodja šole Panzer v Newarku (U. S. A.), šved Holmström, vodja ene najpomembnejših švedskih gimnastičnih šol, in dva norveška sportna voditelja, Wehn in Bryhn. 8. t. m. je prišlo v Berlin odposlanstvo ogrske visoke šole za telesne vaje in je ostalo tam skoraj ves teden. Ne mine teden, da ne bi kdo iz inozemstva prišel.

Ujčeva Hilda bi rada postala slavna. Na Dunaju je 18letna deklica Hilda Uitz, izborna plavalica. Lani je plavala po Donavi od Melka do Dunaja (pač navzdol), 107 km, v 11 urah, na uro torej okoli 10 km. Kmalu nato je plavala od Linza do Greifensteina, 186 km, v 21 urah. A to ji ni dosti. Čuti zmognosti v sebi, da zmore še kaj večjega, morda Kanal ali pa celo Maratonsko tekmo. Saj je tudi Vierkötter prišel s plavanjem po rekah (po Renu) in je prišel do Maratonskega plavanja in a tem do — denarja. Teča tudi Hilda nima, in beremo v dunajskem časopisju apel na sportna srca in na sportne denarce, ki naj bi bile tako korajžne, kot je Hilda Uitz. Morda se dobi kakšen sportni ujec, ki bo Ujčevi pomagal do ureenjenja njenih ciljev.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglas nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Prodajalka

meš. stroke želi mesta v mestu ali na deželi. Eventuelno pomaga v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Poštena« na upravo.

Iščem službo

v župnišče ali k vdovcu. Vajena vsega dela. Ponudbe na upravo pod 35.

Službodobne

Večdobrih zidarjev

za notranje delo sprejme

K. Jezernik,

stavnbo podjetje, Celje.

Hlapec

priden in trezen, se sprejme takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7772.

Hotelska sobarica

na deželo, se išče za takoj; predstavi se: Hotel »Crni Ore«, Maribor.

Kuharica

starejša moč, katera je bila uslužbena na večjem posestvu na deželi, se išče za takojšnji nastop proti dobri plači. Ponudbe pod »Starejša moč« na oglasni oddelek »Slovenca«.

Češnje, grah in drugo zelenjavo z najboljšim uspehom ukuhate v **WECK-ovih** čašah za ukuhanje. Tovarniška zaloga WECK za celo kraljevino pri tv. »Fructus«, Ljubljana, Krekov trg 10/L - Maribor: Carl Lotz in Pinter & Lenard. Celje: Josip Jagodič. — Zahtevajte cenik.

Več dobrih zidarjev

sprejme Franc Varšek, zidarski mojster, Tržič, Gorcnjsko.

Brusač in žagar

ki je več tudi šivanja jermenov, se takoj sprejme. Ponudbe z navedbo plače je poslati: Hartner, Murska Sobota.

Išče se vajenec

za trgovino z mešanim blagom z 1 letom učne dobe. Naslov pove uprava pod št. 7758.

ODVETNIŠKA PISARNA DR. DINKOTA ZORCA

sprejme takoj

strojepisko

ki obvlada slovensko in nemško stenografijo. — Predstavi se je v pisarni dr. Lovrenčiča, odvetnika v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 12.

Mladi ljudje

lahko dnevno zaslužijo 100 Din s prodajo poletnih sezonskih predmetov. Brez rizika. Delmond, Miklošičeva cesta 14.

Trgovski vajenec

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Robert Grasselli, trgovina, Slivnica pri Celju.

Prodajam

par sto kg semenske sive ajde po ugodni ceni. Ivan Ogrin, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 8.

Prodajam

Puhasto perje

kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem tisti beli puh kg po 300 Din. L. Brozovič, kemiška čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Laneno seme

večje množino — prodaja Pincolič C., Ajdovec — Žužemberk.

Kupimo

Kupim

hrastove hlode. - J. Pogacnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Elektromotor

dobro ohranjen, kupimo. 25/30 KS, 220/380 vrtilni tok, 50 period. Cenjene ponudbe na trdiko Carl Pollak d. d., tovarna usnja, Ljubljana.

Kočijo

lahko, novo ali povsem dobro ohranjeno, z dvema sedežema, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »L. O. S.« 7694.

Stanovanja

Nemeblirana soba

lepa, solčna, v vili Kras, Pleteršnikova ulica, blizu Sv. Krištofa, se odda solidni osebi.

Posestva

Izred. ugodna prilika!

Prodajam krasno posestvo, četrt ure od kolodvora, obstoječe iz vile s petimi sobami in kuhinjo. 2 sobi sta kompletno meblirani, kuhinja opremljena z vso posodo. Hlevi, gospodarsko poslopje, betonirana shramba, nekaj njiv in travnikov, 35 ha gozda, kateri je nekaj sekan, za ceno od 300.000 Din. Zamenja se event. za vilo v Mariboru. Ponudbe pod »Lepo posestvo« na upr. »Slovenca«, Maribor.

Kupim hišo

ali parcelo v mestu, brez posreduvalca. - Pismene ponudbe na upravo lista pod »Kupim hišo« 7808.

Inserati

v »Slovenca«

imajo največji uspeh!

Pouk

Šoferska šola prva oblast. koncesijon., Čamerik, Ljubljana (Jugoavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnjaki teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Razno

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

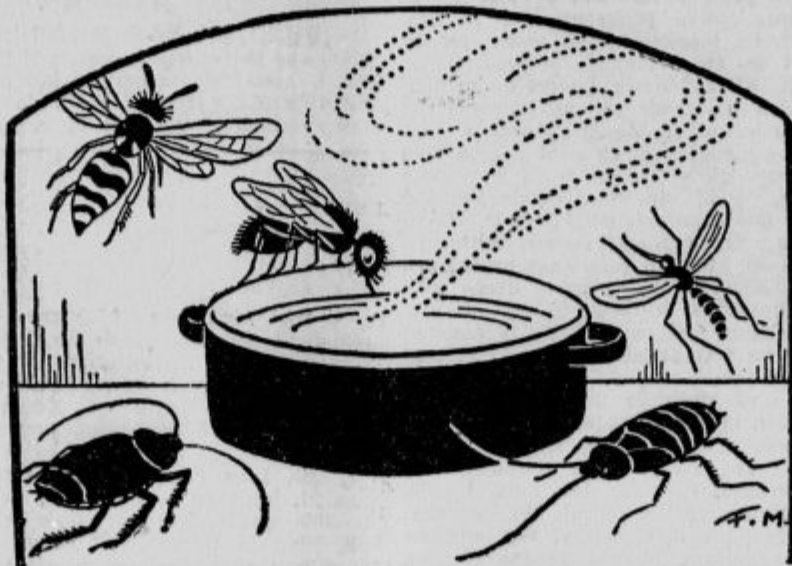
Debele

luskinaste otrobe

kupite najceneje pri trdiki **A. VOLK, Ljubljana** Resljeva cesta 24.

»Sarolea«

svetovno znani motocikli. Generalno zastopstvo za Jugoslavijo Lampret in drug, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 1.

Ali Vam tekne

Vaša jed, kadar ugledate v kuhinji ta-le prizor? Golovo ne! — Da se rešite tega neznosnega mrčesa, ki Vam okužuje Vašo jed, uporabljajte najdovršenejše sredstvo za pokončavanje

SHELLTOX

Razpršuj Shelltox samo s Shelltox brizgalno, ki Vam zagotavlja največji uspeh. Razpršena meglica Shelltoxa **zanesljivo usmrti** zasačeni mrčes ter tekom nekaj minut

osvobodí Vašo hišo muh, moljev, komarjev, bolh, stenic, mravelj, ščurkov, njihovih zaleg in ličink.

Tiskana navodila dobite pri Vašem prodajalcu. Vporabljeni Shelltox znači vzdrževati v hiši higijeno v najvišji meri.

Dobiva se povsod.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

Brzjavni naslov: Gospobanka

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. — Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000,000.—, vloge nad Din 360,000,000.—

Podružnice:

Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Sibenik.

Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod ugodnimi pogoji.

Francis Jammes:

Rožni venec v solncu

V baziliki je zvonilo k večernicam praznika Marijinega Oznanjenja in srce Dominike je občutilo te glasove, ki jih je primerjala s kristalnimi besedami, ki so morale priti z ustnic angela Gospodovega, kateri je klečal pred Marijo. Ko je šlo dekle v cerkev, se ji je zdelo, da čisto kadilo izpuhava v njenem srcu. Izbrala si je najtemnejši kotichek kapele rožnega venca ter je tu pokleknila. Preden so se začele večernice, je razmišljala o začetku maše, ki jo je bil zjutraj vso očaral: »Vsi mogotci tega sveta bodo prosili za Tvoj pogled; nato bodo device privedli pred Kralja; njegove tovarišice Ti bodo predstavile v veselju in radosti. Moje srce se dviga v prelepi pesmi; slavi Kralja, ki mu posvečujem svoje delo.«

Veselila se je teh nebeških besed, potopila se je na dno svojega srca ter tam klicala Boga, ki ga je bila prejela tisto jutro, tistega Kralja, o katerem je govorilo sv. pismo, in h kateremu je šel sprevod devic. Njih očetje, matere, sestre in bratje so jokali, ko so videli, kako odhajajo. One pa so odločno odgovarjale na to obžalovanje s skrivnostnim nasmehom in se niso več obrnile.

Po končanih večernicah je šlo dekle iskat one, ki so jo pričakovali in njen prihod vedno veselo pozdravljali, zakaj njen zamišljeni značaj ni oviral, da se ne bi porajalo v njej mogočno veselje in se razširjalo okoli kot duh in barva velike vrtnice. Prešerno se je smejala popoldan in pri večerji, ne da bi mislila na to, da je to vedenje kruto napram mlademu možu, ki jo je ljubil in ki bi bil dal življenje za njo.

Preden je šla spat, je okoli devetih stopila sama k jami. Pokleknila je pred ograjo, ki je bila zaprta. Nikogar ni bilo v bližini. Netrojne sveče so gorele s sajastim plamenom za železno rešetko in predstavljale želje, ki so jih bili božjepotniki zaupali tej nežni liliji, koje sadika je bila predrla skalo.

Dominika je spet vzela svoj rožni venec. Še enkrat je hotela ta dan razmišljati o Oznanjenju.

»Zdrava Marija, milosti polna, Gospod je s Teboj, blagoslovljena si med ženami in blagoslovljen je sad Tvojega Telesa, Jezus...«

Predstavljal si je to najvišjo zaroko Boga z bitjem, ki ga je ustvaril, v skromni sobici v Nazaretu; sveto grozo, potem pa veliki premišljeni mir ob viziji bodoče Kalvarije; nato milino, ki jo povabljal Devico, kot lahen vetrič, ki dviga vrh tenčice; nato pa morda desno roko, ki se je počasi dvignila nad telo, sklonjeno kot palmo, med tem ko je leva ležala na srcu; nato pa krik udanosti vsega bitja, krik muke in blaženosti:

»Dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!«

In Dominika si je v mislih predstavljal vse posameznosti te skrivnostne zaroke, iz katere je prišla odrešitev sveta. In njena pobožna in ljubka domišljija je videla to jamo polno angeljev. Ali niso ob tej uri molka prišli semkaj, da zaplešejo svoje otroške plese. Nekateri so se s sklenjenimi rokami smehljali svoji Kraljici, drugi pa so trgali čudovite cvetlice na skali, ki se je blestela poljubov in solza, ki je bila ganjena in je žalovala. Tu je na skrivnem vsak poljub zvezetel, napajal od solz. Toda Dominika je uganila in odkrival s svojim srcem te rože, ki jih je množica serafov ponudila Zgodnji danici. V današnjem vencu rož je njena poezija pri molitvi spoznala nekatere cvetke. Spomnila se je cerkvenega kneza, ki je bil pritisnil na skalo svoje ustnice, maziljene s sokom Evangelija. Iz tega poljuba je vzklija roža, škrlatasta kot glava pod trnjevo krono. Mislila je na ubogega vojaka iz kolonij: njegov poljub je priklinal jezersko cvetko, ki prepogosto daje vročinsko bolezen vojakom in misojonarjem. Spomnila se je staveca in njegovega majhnega dečka: iz poljuba prvega se je rodila pustinjaška resa, iz poljuba drugega pa hijacinta, podobna oni, ki jo ji je dal mladi mož, kateri jo je ljubil in jo je podarila temu otroku. Delala si je lastne očitke, toda angelj, ki je bil vzel to hijacinto, jo je ponudil Brezmadežni z blestečim nasmehom. Tudi ni pozabila strašne bolnice, ki je bila molila s prekrižanimi rokami, ker je čutila, da je preveč gnusna, da bi stočila iz svojega vozička, ter pritisnila

svoja, od raka razjedena usta tja, kjer so drugi dolgo časa pustili svoje ustnice. Toda poljub je bil iz daljave zadel na skalo, in iz nje je vzkliil teman žitni klas.

Dominika se je ozrla navzgor v zvezdno noč, ki se ji je zdela kot velika preproga, razprostrta na kolenih naše Matere, v delavnici v Nazaretu. Kadar je zablestelo novo sonce, je bila prevzeta Delavka znova zabodla iglo v preprogo. Tako rada sledi nitim naše usode, in zaznamuje na nebu vsa dobra dejanja, ki so se dogodila na zemlji. Mi tukaj doli bi se zelo čudili, če bi mogli razbrati vse njene namene.

Koliko činov in del, koliko osebnosti, ki so neka pomenili na tem svetu, zgoraj ni najti! Mlada dekle si je dejala, da morda velika podjetja slavni kraljev niso našla milosti v očeh hčerke sv. Ane, pač pa vzroki, ki so v naših očeh malenkostni: par slabo oblečenih romarjev, ki molče sedijo pri studencu, ali pa zavživajo skromen obed v gostilni.

In Dominika je molila za Stefana Duranda in Peterčka, ter želela, da jima preskrbi naša ljuba Gospa v preprogi, ki jo tke, kotichek, kjer ne bi bila več žalostna in kjer oče ne bi več kašljal. S to prošnjo je končala ta lepi večer praznika Oznanjenja svoje molitev. Zdelo se ji je, da čuti kapljo na svojem obrazu, in vendar ni deževalo.

Obiskovanje.

Ko se je Dominika vrnila v Marseille, je nekaj tednov pozneje poslala Peterčku razglednico in pismo. Razglednica je predstavljala zlati kip Marije Pomočnice, ki stoji visoko gori na stolpu vrh hriba in je viden daleč okoli s suhega in z morja. Če se peljemo po morju iz pristanišča ven, se nam zdi, da se premika. Potnik je ganjen, ko izgubi iz oči svoje, ki na bregu mahajo z robci in vidi samo še zlati kip, ki se še dolgo dviga nad valovjem. Ona pomaga, ona odpušča! Vede se napram nam kot usmiljenke, ki se zde, da ne vidijo in ne čujejo bolnikov, ki žalijo njih sramežljivost. Marija Pomočnica ohranja svoje vedro obličje, čeprav veliko mesto neprestano žali njeno dušo. Marija Pomočnica se ne utruji in vedno prosi usmiljenja za grešnike. In vlačugi morja in zemlje kaže noč in dan svoje čisto in lepo Dete, ki je Bog.